Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

הײַנט 10 זײַטען

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

נייער פאלקסבלאט

№ 242	Łódź, Wtorek, 18 października 1932 r.	צענטער יאהרגאנג	לאדז, דינסטאג, י"ח תשרי תרצ"ג	№ 242

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

אנטי-יודישע עקסצעסען אויף די ווינער הויכשולען

ווין, 17. (יט"א טעלעגראפיש) נאך די צוזאמענשטויסען צווישען די היטלעריסטען און סאציאל-דעמאקראטען, וואס זענען נעכטען פארגעקומען אויף די ווינער גאסען, האבען זיך די געשלעגען היינט איבערגעטראגען אויף דער אוניווערזיטעט און אויף דער טעכנישער הויכשול. די היטלעריסטישע סטודענטען זענען באפאלען די סאציאל-דעמאקראטען.

שפעטער האבען די געשלעגען אנגענומען אן אנטיסעמיטישען כאראקטער. 10 יודישע סטודענטען זענען שווער פערוואונדעט געווארען. דער רעקטאר האט געשלאסען די אוניווערזיטעט. אין דעם פעפענטליכען קאמוניקאט, ווערט גארנישט דערמאנט די אנטי יודישע עקסצעסען.

א חוץ די אוניווערזיטעט, זענען אויך אלע הויכשולען געשלאסען געווארען אויף דריי טעג.

ווין, 17. (ספ. טעל.) צוליב די זונטאגדיגע געשעהענישען אין ווין איז געקומען אויף דער אוניווערזיטעט צו א געשלעג צווישען היטלעריסטען און סאציאליסטישע סטודענטען.

10 סטודענטען זענען פערוואונדעט געווארען.

אויפ'ן פאליטעכניקום זענען פערוואונדעט געווארען 15 סטודענטען.

די רעגירונג וועט אננעהמען אלע מיטלען, עס זאלען זיך נישט איבערחזרן די זונטאגדיגע געשעהענישען. עס זאלען פערווערט ווערען צו מאכען דעמאנסטראציעס.

די געשעהענישען אין וויען

ווין, 17. (ספ. טעל.) די מאנטאג-צייטונגען ברענגען אויספיהרליכע בעריכטען וועגען די בלוטיגע געשעהענישען אין סימערינג-קווארטאל.

לויט דער "ארבייטער" צייטונג האבען די היטלעריסטען בעוואפען דאס ארבייטער הויז מיט שטיינער און אהין אויך אריינגעשאסען.

די מיטגלידער פון שוץ בונד האבען געענטפערט מיט א שיסעריי, ווען די היטלעריסטען האבען נעפרובט זיך אריינצורייסען איבערווייניג אין הויז, דער פאליציי-אינספעקטאר האט זיך בעמיהט אבצוהאלטען די היטלעריסטען, דערויף איז געפאלען א שאס און ער איז געפאלען טויט.

אונרוהען אין שפאניען

קארדאווא, 17 (ספ. טעל.) פאר'ן הויז פון פראפ. וואלקער האבען אויפגעריסען צוויי באמבעס. 1 מענש איז דער'הרג'עט געווארען און 6 זענען פערוואונדעט געווארען. מען האט ארעסטירט איינינע פערדעכטיגע פערזאן.

קוזיסטען דעמאלירען א יודיש הויז און פאלן אן אויף דער זשאנדארמעריע

בוקארעשט, 17. (יט"א טעלעגראפיש) פון יאסי טיילט מען מיט, אז קוזיסטישע סטודענטען זענען בעפאלען א יודיש הויז. עס האט זיך געהאלטען אין בויען, און עס פולשטענדיג דעמאלירט. די געבײַדע איז פערניכטעט געווארען ביז'ן פונדאמענט. די קוזיסטען זענען אויך בעפאלען דער פאליציי, איין זשאנדארם איז שווער פערוואונדעט געווארען.

Dr. med. ST.HEINRICH

ספעצ. פאר קינדער און אינערליכע קראנקהייטען

פיזיקאלישע טעראפיע

נעהמט אן פון 1—11 מיטאג און פון 3—7 אווענד

פאמארסקא 10. טעל. 147-67.

פאר אונבעמיטעלטע — הנחות.

6758

בעקאנטמאכונג.

די בעוואוסטע פירמע

A. RAPAPORT i SYNOWIE, BIELSKO

Fabryka sukna

וואס בעזיצט דעם פאבריקס-לאגער איז לאדז, פיעטריקאווער 39, טעל. 124-23 מאכט בעקאנט דער געעהרטער קונדשאפט, אז זי האט ערעפענט

א פיליאלע אויף 12 נאוואמיעסקא 12

וואס בעזיצט אויף לאגער צום איצטיגען הערבסט און ווינטער-סעזאן א גרויסען אויסוואהל פון זעמטליכע קאמגארן-אויסארבייטונגען פון די שענסטע פארבען און מוסטערן, ווי אויך גלאטע און מאדע-ווארען אלעס צו געניע פאבריקס-פרייזען.

הורט און דעטייל! — סאלידע בעהאנדלונג. — הורט און דעטייל!

5918

הבעת-תודה!

הועד של ביהכ"נ דרדוגושטש (זזראוויא 4)

מביע בזה רגשי תודתו הכי עמוקים לשלטון הקהלה העברית בעירנו על אשר התנדבו לקבל תחת רשותם והשגחתם את ביהכ"נ הנ"ל.

כמו כן אנו מביעים בזה תודתם החמה של כל המתפללים בביהכנ"ס הנ"ל וביחוד לכבוד

מר אליעזר הענוך נ"י ברגר

סגן-נשיא שלטון הקהלה בעירנו

שכל רך עמל וטרח עד אשר נבחר ועד לעניני ביהכנ"ס הנ"ל העומד על הגובה הדרוש וגם דאג בשביל צרכינו הרוחניים בימים הנוראים ובימים חג הסכות.

והננו מברכים אותו שיאריך ימיו בנעימים וימשוך להלאה עבודתו הפורי' לטובת הצבור בכלל ולטובת היהדות החרדית בפרט עם ברכת גמר חתימה טובה.

בשם חברי הועד והמתפללים דביהכנ"ס ברדוגושטש

אלתר מאזעלשא

ביינש ראזענבוים

6382

לודז, ב' דחוה"מ תרצ"ג לפ"ק.

היינט, דינסטאג, ב' דחול-המועד סכות, 4 א זייגער נאכמ. וועט פארקומען אין בית מחסה לזקנים, פאמארסקא 54

די איינווייהונג פון נייעם שפייזע-זאל

אויפ'ן נאמען פון פרעזעס

ב. א. גליקסמאן און פרוי

צו וועלכער עס ווערען איינגעלאדענט אלע מיטגלידער און סימפאטיקער פון דער חברה מחסה לזקנים.

די פערוואלטונג. 6369

נאך קורצע און שווערע ליידען איז נעכטען געשטארבען אין עלטער פון 74 יאהר אונזער ליבע מוטער, שוויגער-מוטער, גרויסמוטער און אור-גרויסמוטער

נ"ע

בילה רבקה

באראנסקא

(געב. זאמבהאווסקא)

די לויה קומט פאר היינט, דינסטאג, י"ח תשרי תרצ"ג, 12 א זייגער בייטאג פון טרויער-הויז וואלבארסקא 31, יועגען וואס ס'טיילען מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

אומזיסטע רייזעס קיין א"י

דער צענטראל-קאמיטעט פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין פוילען האט ארויסגעלאזט די 3-טע ארץ-ישראל-לאטעריע מיט געווינסטען פון אומזיסטע רייזעס קיין ארץ-ישראל און צוריק מיט א 2-וואכיגען אויפענטהאלט אין לאנד. די לאטעריע איז לעגאליזירט געווארען דורך דער גענעראל-דירעקציע פון די מלוכה-לאטעריען אונטער נומ' 16744.

די ציהונג קומט פאר דעם 20-טען נאוועמבער.

א גאנצער לאס (פרייז 5 זל.) געווינט 2 רייזעס, א האלבער (2.50 זל.)—1 רייזע.

לאסען צו בעקומען: אין ציוניסטישען ביורא (פיאטרקאווסקא 29), "תוצרת-הארץ" שרודמיעסקא 1), קאלעקטור ס. יאטקא (ניעטריקאווער 22), טעקסטיל-ווארע-געשעפט מ. נודין נאוואמיעסקא 15), א. פעקאוו (נאווראט 2), ל. לעדערמאן (נאפיורקאווסקיעגא 5), ש. פענער (זגערסקא 28), א. האדעס (גלובנא 67)

6383

גארדינען-פאבריק

לייטונג: איזאק בער

לאדז, פיעטריקאווער 21

אין צווייטען הויף, ערשטער שטאק.

עמפפעהלט פארהאנגען, קאפעס-ראלעטען, וויטראזשען, צעמענע, טיולענע, שידעלקאווע, פילע.

די נייעסטע מאדעלען

אין גרויסען אויסוואהל

צו די בילינסטע פרייזען.

רעעלע בעהאנדלונג!

קומט און איבערצייגט אייך!

לייענט און פערשפרייט דעם "נייעם פאלקסבלאט"

אכטונג! איך מאך אויפמערקזאם דאס, היינט, דינסטאג קומט פאר די יעהרליכע אלגעמיינע

גענעראל-פערזאמלונג

פון דער געזעלש. "בותן לחם" צום ערשטען טערמין 6 א זייגער און צום 2-טען טערמין 8 א זייגער אווענד אין לאקאל זשעלאנא 10a.

דער צייטווייליגער פערוואלטער

פון דער געז. "בותן לחם".

6387

דייטשלאנד מוז רעזיגנירען

פון די מיליטערישע פארדערונגען געגען פוילען

די בעדינגונגען לויט וועלכע ענגלאנד וויל שטיצען דייטשלאנד

לאנדאן, 17. (ספ. טעל.) „סינדיי טיימס" שרייבט וועגען דייטשלאנדס פאדערונגען און שטעלט פעסט, אז דייטשלאנדס פאדערונגען קאנען אנגענומען ווערען דאן ווען זיי וועלען אנערקענען, אז דעם ווערסאילער טראקטאט קאן מען נישט ענדערען איינזייטיג און וועלען מסכים זיין הערויף, אז דער ווערסאילער טראקטאט איז פאר זיי פערפליכטעט אזוי לאנג ווי זיי וועלען נישט ווערען פון איהם בעפרייט אויפ'ן וועג פון אנאלגעמיינע פערשטענדיגונג.

ערשט דאן קאן דייטשלאנד האפען אויף ענגלאנדס שטיצע וועגען דער גלייכבערעכטיגונג פאר הערונג.

עס וואלט געווען צוועקלאז אבצוהאלטען די 4 מלוכות־קאנפערענץ אהן אזא פערזיכערונג מצד דייטשלאנד.

פראנקרייך — שרייבט די צייטונג — דארף רעדוצירען איהר מיליטערישער קראפט, אבער גלייכצייטיג מוזען די דייטשען רעזיגנירען פון אלע זייערע פלענער אויסצובויען אבאייגענעם מיליטערישען כוח, געווענדעט געגען פוילען. דאס איז דער איינציגער וועג צו שלום און פערשטענדיגונג.

לאנדאן, 17. (ספ. טעל.) מאקדאנאלד האט היינט געהאלטען א רעדע, אין וועלכער ער האט ברייט ארומגערעדט די פערשטענדיגונג צווישען איהם און העריא.

מאקדאנאלד האט אויסגעדריקט ענגלאנדס שטעלונג צו די דייטשע פאדערונגען און האט אנגעוויזען, אז ענגלאנד קאן מסכים זיין אויף דייטשלאנדס פערלאנגען ערשט דאן, ווען עס וועט גאראנטירט ווערען די זיכערקייט אויף דער דייטש־פוילישער גרעניץ און עס וועט פערשטארקט ווערען די צוטרוי צווישען דייטשלאנד און איהרע שכנים.

רעקאנסטרוקציע פון דער טשעכישער רעגירונג

פראג, 17 (ספ. טעל.)

דער רעזולטאט פון דער קאנפערענץ צווישען דער רעגירונג און פרעזידענט, זאל זיין א רעקאנסטרוקציע פון דער רעגירונג. עס זאלען געמאכט ווערען ענדערונגען אויף 6 אמטען.

אלע קאאליציע־ריכטונגען האלטען, אז מען דארף דערהאלטען דעם פרינציפ פון א פארלאמענטארישער רעגירונג, וואס זאל בעשטעהן פון די ביז איצטיגע ריכטונגען, צוליב דעם וועט די ענדערונג נאר ארומנעמען פערזאנען.

פראנצויזיש-שפאנישע פעראייניגונג

אינטערנאציאנאלער געוועהר-ארסענאל זאל איינגעארדענט ווערען אין שפאניען

לאנדאן, 17 (ספ. טעל.)

העריא'ס רייזע קיין שפאניען האט דעם ציל צו שאפען א נייע פראנצויזיש-שפאנישע פעראייניגונג.

ווי די לאנדאנער צייטונגען גיבען איבער, איז פראנקרייך אין דער מיינונג, אז שפאניען איז דאס פאסיגסטע לאנד, וואו מען קאן איינארדנען אן אינטערנאציאנאלען געוועהר-ארסענאל, וואס איז פארגעזעהען דורך דער פעלקער-ליגע.

פרייטאג א זיצונג פון מיניסטערען-ראט

וועגען בודזשעט

ווארשא, 17 (ספ. טעל.)

פרייטאג קומט פאר א זיצונג פון מיניסטערען-ראט געווידמעט דעם בודזשעט.

מיניסטער זאלעסקי קומט פרייטאג קיין ווארשא

ווארשא, 17 (טעל. ספעציעל)

מיניסטער זאלעסקי קומט פרייטאג צוריק קיין ווארשא.

צוזאמענשטויסען צווישען יודישע ארבייטער אין ארץ-ישראל

ווארשא, 17. (יט"א טעלעגראפיש) דער ליגע פאר'ן ארבייטענדען ארץ־ישראל אין ווארשא טיילט מען מיט פון תל־אביב, אז א רייה יודישע אונטערנעהמונגען האבען בעשלאסען נישט צו בעשעפטיגען קיין מיטגלידער פון הסתדרות, נאר די רעוויזיאניסטען, וועלכע ארבייטען אונטער דער שוץ פון פאליציי. אויך אין דער ירושלים'ער ביסקוויט־פאבריק, וואו ס'איז אויסגעבראכען א שטרייק, זענען צוגענומען געווארען שטרייק־ברעכער — רעוויזיאניסטען, וועלכע ארבייטען אונטער דער שוץ פון פאליציי, דאס האט דערפיהרט צו צוזאמענשטויסען צווישען די מיטגלידער פון הסתדרות און די רעוויזיאניסטען.

די אויפרעגונג ביי דער יודישער ארבייטערשאפט איז זעהר גרויס.

פוילען זאל בעקומען די קאנצעסיע צו עקספלאטירען דעם פארט אין ארעם

סאקאלניקאוו'ס א סענסאציאנעלער פלאן

פאריז, 17. (ספ. טעל.) מען גיט איבער וועגען סאקאלניקאווס א סענסאציאנעלען פלאן צו רעארגאניזירען די סאוויעטישע פינאנסען מיט דער הילף פון ענגליש־אמעריקאנער קאפיטאלען.

צו דעם צוועק זאלען געגעבען ווערען א רייה קאנצעסיעס. אין דער ערשטער רייה זאל פוילען בעקומען די קאנצעסיע אויף 99 יאהר צו עקספלאטירען דעם פארט אין ארעם און אויך די באהן, וואס פיהרט צום זעלבען פארט.

מאשין-מצות

ווערט געבאקען אלע טאג פרישע און דיבע ווי אויך מצה-מעהל, אייער-פערפל און סוכארקעס

לויט קארלסבאדער סיסטעם.

מיר עמפפעהלען צו יעדער צייט אונזערע גוט-בעקאנטע און אלערליי פרישע געבעקסען פון אונזער איבעראל-בעוואוסטער צוקערניע

נ. ווייגבערג

38 פיעטריקאווער 38

.... 82-?

פאר גאלד, ביזשוטעריע און לאמבארד-קוויטעס צאהלט די העכסטע פרייזען

איזידאר פיאלקא, פיעטריקאווער 7

Dr. Wajnberg

ספעציאליסט פון הארץ- און לונגען-קראנקהייטען

ציגעל-גאס 11, טעל. 126 02

נעמט אן פון 9–10 פריה, 3–4 און 8–9 אווענד.

Dr. med. H. LUBICZ

ספעצ. פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראנקה.

צעגעלניאנא 7, טעל. 32-141

נעמט אן פון 8–10 פריה, פון 12–2 נאכמ. און פון 5–8 אווענד. זונטאג פון 9–11 בייטאג.

Dr. J. HERSZFINKIEL

זשעלאנא 8a

טעל. 111-87

6062

Dr. L. Suchowczycki

כירורג

Plac Dombrowskiego 2

tel- 123-47

6354

צוריקגעקעהרט

Laboratorjum Analityczne

dla przemysłu

chemicznego, włókienniczego

i metalurgicznego

Dr. EUG. RITTA

Piotrkowska 126, tel. 223-88.

צאהן-ערצטע

J. Byteński i R. Byteńska

11-טען ליסטאפאד 5 (קאנסטאנטינער)

צוריקגעקעהרט.

נעהמען אן אלע טאג פון 9 פריה ביז 8 אווענד. פלאמבירען און מאכען ציין.

קוכען מאדערן מעבעל, קארידארען און קינדער-צימערן

עמפפעהלט די בעקאנטע פירמע

SZ. DZIĘCIARSKI

פיעטריקאווער 16, אין הויף

צו נידריגע פרייזען.

Dr. med. Haltrecht

ספעציאל-ארצט פאר הויט- און געשלעכטס-קראנקהייטען

פיעטריקאווער 10, טעל. 21-245

נעמט אן פון 8 ביז 11 פריה, פון 1 ביז 2 מיטאג און פון 5–9 אווענד. זונטאג פון 10–1 בייטאג.

פאר אונבעמיטעלטע – לעטשניצע - פרייזען.

Dr. med. W. Eychner

אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען

וואוינט איצט 4 צעגעלניאנא 4

(נעבען קינא „טשארי") טעל. 72-134

נעהמט אן פון 1/2 2 – 4 און פון 7 – 8 אווענד

Dr. med REICHER

פאלודניאווא 28, טעל. 20193

ספעציאל-ארצט פאר מענער-שוואכע-בעהאנדלונג

קינדערלאזיגקייט און סעקסועלע בעראטונגען

נעהמט אן פון 5 — 8 אווענד.

זונטאג און יום-טובים פון 9 – 1 בייטאג.

Dr. HELLER

ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוואכע

האט זיך איבערגעצויגען אויף

טראוגוטא 8, טעל. 89-179

נעמט אן פון 8 ביז 11 פריה און פון 4—8 אווענד.

פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל.

פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען.

פיל פערקויפען און ווייניגער פערדינען

איז דער געבאט פון דער היינטיגער שעה

בעקאנטמאכונג!

געעהרטעס פובליקום! איירער איהר נעהט ביים היינטיגען שווערען קריזיס קויפען שיך פאר אייך און אייער פאמיליע, בעזוכט פריהער מיין שיך-געשעפט

שיך

ווא ס'געפינט זיך שטענדיג א גרויסער אויסוואהל פון דאמען- מענער- און קינדער-

ביליג, שעהן און גוט!

אז מיינע שיך זענען עלעגאנט, שעהן און גאראנטירט גוט, דאס ווייסען שוין אלע אבער פון אזעלכע ביליגע פרייזען ווי איצט האט איהר נאך נישט געהערט.

קומט און איבערצייגט אייך!

מיט אכטונג

פ. קירשטיין

לאדז, פאמארסקא 8.

אייגענע אויסארבייטונג!

רעעלע בעהאנדלונג!

DR. MED. J. LUBICZ

כירורג - ארטאפעד

פאלודניאווא 9, טעל. 17-183

קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער

אייגענע פראצאוניע פון זעמטליכע ארטאפעדישע אפאראטען ווי: ווקלארקעס אויף פלאטפוסען. קינסטליכע הענד און פיס, גארסעטען א. אז. וו.

נעהמט אן פון 2.30 ביז 4.30 נאכמיטאג.

דר. מעד. בערמאן

צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07.

ספעציאל-ארצט פאר הויט- און געשלעכטס-קראנקה.

מענער-שוואכע בעהאנדלונג א. סעקסועלע בעראטונג,

נעהמט אן פון 8–11 פריה און פון 4–8 אווענד

זונטאג פון 9–1 בייטאג.

פאר אונבעמיטעלטע—לעטשניצע-פרייזען

אויגען-קליניק

מיט שטענדיגע בעטען פון

Dr. B. Donchin

פיעטריקאווער 90, טעל. 72-221

נעהמט אן שטענדיגע אויגען-קראנקע (צוועק אפעראציע א.ז.וו.), ווי אויך אמבולאטארישעס פון 9–1 און פון 4 ביז 7.30 אווענד.

1640

Dr. med. NIEWIAŻSKI

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע

אנדזשעיא 5, טעל. 40-159

נעמט אן פון 8–11 און פון 5–9 אוו.

זונטאג און יום-טוב פון 9–1 פארמ.

בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

געגעז ענדערן די דייטשע קאנסטיטוציע

לעבע'ס בריף צום פרעז. הינדענבורג — פרעז. הינדענבורג וועט נישט ענט־פערן — קאנצלער פאפען וועט ענטפערן אין א רעדע אויף לעבע'ס בריף

בערלין, 17. (ספ. טעל.) דער געוועזענער רייכסטאג פרעזידענט לעבע האט היינט פערעפענט־ליכט אַן אָפענעם בריף צום פרעזידענט הינדענבורג. אינ'ם בריף טרעט לעבע אַרויס געגען פלאן צו ענדערן די קאָנסטיטוציע.

לעבע אַפּעלירט צום פרעזידענט, ער זאָל זיך דייטליך אַרויסזאָגען צי דער קאַנצלער פאַפען האָט פון איהם בעקומען אַ פולמאַכט אַדורכצופיהרען די קאָנסטיטוציע־ענדערונג. דאָס אַדורכפיהרען די דאָזיגע ענדערונג, וואָלט דערפיהרט צו אַ קאַטאַ־סטראפע — ערקלערט לעבע — ווייל מיט'ן מאָמענט, ווען עס ווערט בעריהרט די קאָנסטיטוציע דורך רעגירונגס־פאַקטאָרען, וועלען אויך די בירגער ווע־רען בעפרייט פון זייערע פליכטען און אויף אַזאַ אופן צופאַלט זיך דער מלוכה־פונדאמענט און אויך די געזעלשאַפטליכע אָרדנונג.

בערלין, 17. (ספ. טעל.) הינדענבורג האָט נישט בדעה צו ענטפערן אויף לעבעס בריף.

מען שמועסט, אַז פאַפען וועט ענטפערן, אויפ'ן בריף, אין אַ רעדע וואָס ער וועט האַלטען דעם 24. ה. ח. אין דער בערלינער האַנדווערקער־קאַמער.

רומענישע רעגירונג אין דימיסיע

בוקאַרעשט, 17. (ספ. טעל.) די רומענישע רעגירונג האָט זיך אָנגעגעבען אין דימיסיע. דער קעניג האָט געהייסען די רעגירונג זאָל פיהרען ווייטער די אַרבייט ביז עס וועט געשאַפען ווערען די נייע רעגירונג.

דריי טעג א הוראגאַן אין מעקסיקע

לאָנדאָן, 17 (ספ. טעל.)

אין מעקסיקע האָט אויסגעבראָכען א הוראַגאַן, וואָס האָט אָנגעהאַלטען 3 טעג. טויזענד הייזער זענען חרוב געוואָרען. אייניגע טויזענד מענשען זענען געבליבען אָהן א דאך איבער'ן קאָפּ.

פאליטישע לאגע אין גריכענלאנד

אַטען, 17 (ספ. טעל.)

דאָס ליקווידירען דעם קריזיס אין גריכענ־לאנד איז איצט אָפּהענגיג פון דער שטעלונג פון דער פאָלקיסטישער ריכטונג פון וועלכע עס שטעהט בראש טסאלדאריס.

אויף דער ווענדונג פון גריכישען פרעזי־דענט, האָבען אלע ריכטונגען מסכים געווען צו שאפען א נאציאָנאלען קאַבינעט. טסאלדאריס האָט אָבער נאָך נישט געגעבען קיין תשובה.

דער פאליטישער קריזיס אין גריכענלאנד

אַלס נאָכפאָלגער פון זאַימיס'ן ווערט אָנגערופען אדמיראל קאָנדאָריאָטיס.

פרעזידענט זאַימיס וויל אַבריקירען, ווייל ער קאָן נישט צונויפשטעלען קיין רעגירונג.

די וואהלען צום פראנצויזישען סענאט

פאריז, 17 (ספ. טעל.)

זונטאג זענען פארגעקומען וואהלען צום פראנ־צויזישען סענאט. דער ענטגילטיגער רעזולטאט פון די וואהלען איז פאָלגענדער: אויף 111 מאנדאטען זענען געוועהלט געוואָרען 6 קאָנסערוואַטיסטען; 11 רעפובליקאנער; 26 לינקע רעפובליקאנער; 18 ראדיקאלען; 43 געזעלשאפטליכע ראדיקאלען; 6 רע־פובליקאנער סאָציאליסטען און 1 סאָציאליסט.

די קאָנסערוואטיסטען און מעסיגע ריכטונגען האָבען פערלוירען אייניגע מאנדאטען לטובת די לינקע. די אַלגעמיינע פיזאָנאָמיע פון סענאט איז קנאפּ־וואָס געענדערט.

פון די אַלטע סענאטאָרען זענען 76 אויפנייע געוועהלט געוואָרען און 35 זענען אריין אין סענאַט צום ערשטען מאָל.

די קאָמוניסטען, וועלכע האָבען ארויסגע־שטעלט זייערע קאנדידאטען אין עטליכע ערטער, האָבען גאָרנישט דערגרייכט.

פואַנקאַרע איז געוועהלט געוואָרען מיט די שטימען פון אלע ריכטונגען.

נעכטען געשלאסען די פעל־קער־ליגע־סעסיע

גענף, 17. (ספ. טעל.) היינט איז געשלאָסען געוואָרען די סעסיע פון דער פעלקער־ליגע.

דער פאָרזיצער פאָשיטיס האָט געהאַלטען אין שלוס־רעדע אין וועלכע ער האָט בעגריינדעט די רעזולטאטען פון דער אַרבייט פון דער איצטיגער סעסיע און האָט אויסגעפיהרט, אַז אין דער ליגע וועט מנצח זיין דער פערשטאנד איבער דער לײדענשאַפט.

פאליטישע קאמפען אין דייטשלאנד

בערלין, 17 (ספ. טעל.)

וועגען בלוטיגע גאסען־קאמפען איז מען אויך מודיע פון לייפציג. נאָך א פערזאמלונג פון די היט־לעריסטען, זענען די לעצטע ארויס אין א דעמאָנ־סטראציע איבער די ארבייטער־גאסען. דאָרט זענען זיי בעפאלען געוואָרען מיט א שיסעריי און אין רעזולטאט זענען עטליכע היטלעריסטען פערוואונ־דעט געוואָרען.

פאָליציי פיהרט אַן אויספאָרשונג.

סאנאציע אויפסניי אנגעהויבען די ארבייט צו ענדערן די קאנסטיטוציע

א רעדע פון וויצע־מארשאלעק צאר

וואַרשע, 17. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָר־רעספאָנדענט) אין צוזאַמענהאַנג מיט די קלאַנגען, וואָס די אָפּאָזיציע האָט פערשפרייט, אַז די סאנאציע האָט זיך אָפּגעזאָגט פון פראיעקט צו ענדערן די קאָנסטיטוציע, האָט דער וויצע־מאַרשאַלעק צאַר געהאַלטען אין ביאַליסטאָק אַ רעדע וועגען ענדערען די קאָנסטיטוציע לויט'ן בעקאַנטען פראיעקט פון ב. ב.

דער רעדנער האָט צום סוף געזאָגט: הגם די אָפּאָזיציע אַנערקענט אין פרינציפּ צו רעווידירען די קאָנסטיטוציע, פיהרט זי פאָרט אַנאַיטאַליענישען שטרייק־מעטאָדע אין דער הינזיכט. די סאַנאַציע נעמט איצט אויפסניי ענערגיש זיך צו דער אַרבייט פון ענדערען די קאָנסטיטוציע און וועט ניט אַ לאָזע פערגיסען דעם ווידערשטאנד.

אונגעלונגענער פרוב צו בענגב'ענען די תל־אביב־באַנק פון די פוילישע יודען אין ארץ־ישראל

תל־אביב, (י.ט.א.) אין באנק פון די פוילישע יודען אין תל־אביב „באנק העולם" איז געמאכט געוואָרען א נישט־געלונגענער איינברוכס־פרוב. דער שלאָסער שלמה יאַכאַנאָוו איז געכאפּט געוואָרען ביי דער האנד בעת'ן אויפברעכען איינעם פון די סייפען. דער איינברעכער איז ארעסטירט געוואָרען. דער איינברוך אין „באנק העולם" איז דער ערשטער דרייסטער פרוב פון בערויבען א באנק אין ארץ ישראל.

ראַדיאָ־פּראָגראַם

דינסטאג, דעם 18־טען אָקטאָבער

11,40 פרעסע־איבערזיכט, 11,50 מעטעאָ־ראָלאָגישער קאָמוניקאַט פאַר לופט־פליה־קאָמוני־קאַציע, 11,58 צייט־סיגנאַל. 12,10 גראַמאָפאָן־פּליטען, 1 מעטעאָראָלאָגישער קאָמוניקאַט, 3,50 קאָמוניקאַטען פאַר לופטפליהעריי פון ל.אָ.פ.פ. 4 רעפּעראַטען, 4,30 גראַמאָפאָן־פּליטען, 4,40 רעפּעראַט, 5 קאָנצערט, 6 טאַנץ־מוזיק, 6,55 פער־שידענעס, 7,15 קאָמוניקאַט, 7,20 קאָמוניקאַט פון דער לאָדזער האַנדעלס־קאַמער, רעפּערטואַר פון די טעאַטערן, 7,30 פּליעטאָן, 7.45 ראַדיאָ־פּרעסע, 8 פּאָפּולערער קאָנצערט, 9,20 ספּאָרט־ידיעות. 9,30 לידער־קאָנצערט, 10 ליטעראַרישע פערטעל־שעה, 10,15 טאַנץ־מוזיק, 10.55 מעטעאָראָלאָגישע און פּאָליציי־קאָמוניקאַטען, 11 טאַנץ־מוזיק.

אויסלאַנד

7,30 פּראַג — אָפּערע. 7,30 בודאַפּעשט — אָפּערע, 8 שטאָקהאָלם — קאָנצערט. 8 לייפּציג — אָפּערע. 8,15 מינכען — סימפאָנישער קאָנצערט, 8.30 מיילאַנד — אָפּערע. 1020 דאַווענטרי — סאָליסטען־קאָנצערט.

טעאַטער סקאַלאַ
15 שרודמיעסקאַ 15
טעל. 232־33

היינט, דינסטאג
און יעדען טאַג
פּינקטליך 9 אַווענד

טאַנצט יודעלעך טאַנצט!
לעבט, לאַכט נאָר און קוועלט
„די יודישע באַנדע" שפּילט
שאָקעלט זיך די וועלט!!!

נאָר 10 גאַסטשפּילען
פון בעריהמטען וואַרשאַווער
קליינקונסט־טעאַטער
די יודישע באַנדע

פּרעמיערע!!!
טאַנצט יודעלעך טאַנצט!..
אַ פריילעכע שפּיל אין 2 טיילען, 15 בילדער מיט פּראָלאָג און עפּילאָג.

אין דער שפּיץ
חנה גראָסבערג
ראָזאַ גאָזעל
לאָלאַ פּאַלמאַן
זישע קאַץ
דוד לעדערמאַן
מ. אַפּענהיים
און רעזשיסער
יצחק נאָזשיק

צונויפגעשטעלט און אויפגעפירט פון יצחק נאָזשיק. ▬ מוזיק פון יוסף קאַמינסקי און הענאָך קאָן. ▬ דעקאָראַציעס: א. ליבערמאַן. ▬ קאָנפעראַנסיער: זישע קאַץ.

ביים קלאַוויר: פּאַניע קאַמינסקאַ־עפּשטיין.
גרויסער אָרקעסטער
אינספּיציענט: ב. שוואַרצשטיין
אַדמ. לייטונג: יאַן וויינבערג

מאָרגען, מיטוואָך — פרעסע־פאָרשטעלונג.
בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון טעאַטער „סקאַלאַ".

„נייער פאָלקסבלאַט"

לאָדז.
18 אָקטאָבער 1932

לאָדז.
18 אָקטאָבער 1932

דער מאָמענט

וועלכער דעצידירט

די הײַ־יעהריגע אויפנאַהמע אויף די פּוילישע הויכשולען איז שוין געענדיגט.

די ידיעות פון אַלע אוניווערזיטעטען געשטעטיגען, אַז די צאָהל יודען, וועלכע מען האָט צוגענומען אויף די אַזוי־גערופענע „פּראַקטישע״ פאַקולטעטען און דער עיקר אויף מעדיצין און פאַרמאַציע — איז אַ מינימאַלע.

וואָס איז די סיבה דערפון?

אָפיציעל ווערען אויף די צווײ פאַקולטעטען, מעדיצין און פאַרמאַציע דורכגעפיהרט קאָנקורס־עקזאַמענס, אַ חוץ די מאַטורעס גופא, וועלכע ווערען סעגרעגירט לויט אַ געוויסען סיסטעם, צי זיי זענען אַרויסגעגעבען געוואָרען דורך מלוכה־שולע, צי פּריוואַטע שולען פון קלאַס „אַ״. אָדער קלאַס „בע״, ווערען נאָך דורכגעפיהרט אַ גאַנצע רייה סעגרעגאַציעס, די מאַטורעס ווערען קלאַסיפיצירט לויט די פּראָפעסיעס פון די עלטערען פון די פּעטענטען אַלזאָ, קינדער פון דאָקטוירים, מלוכה־בעאַמטע, לעהרער א.אַז. וו.

און ענדליך קומט נאָך אַ קלאַסיפיקאַציע — דאָס איז דער קאָנקורס־עקזאַמען גופא, און דאָ זענען די רעזולטאַטען פּשוט אומפערשטענדליכע, אין פערלויף פון לאַנגע יאָהרען האָבען סײַ יודען, סײַ נישט־יודען געהאַלטען, אַז יודישע יוגענטליכע זענען דורכשניטליך פעהיגער איידער נישט־יודען. דער רעזולטאַט פון די כלערליי קאָנקורס־עקזאַמענס האָט דעריבער פאַר יודען געדאַרפט זײַן אַ מעהר גינסטיגער, ווען אַפילו די יודישע יוגענטליכע זאָלען נישט בעזיצען קיין אויסערגעוועהנליכע פעהיגקייטען.

און אָט פון דעם דאָזיגען שטאַנדפּונקט פון דער פערגלייכונג פון די פעהיגקייטען, מוז מען פעסטשטעלען אַז די צאָהל אָנגענומענע יודישע צו־הערער אויף מעדיצין און פאַרמאַציע איז ווייט צו קליין און ענטשפּרעכט לחלוטין נישט דער פּראָפּאָרציע פון פעהיגקייטען.

שוין פון דעם אַליין איז צו זעהן, אַז די קאָנקורס־עקזאַמענס שפּילען אַבסאָלוט נישט קיין שום ראָלע בײַם אָננעהמען די צוהערער אויף די אויבערמאַנטע פאַקולטעטען. די קאָנקורס־עקזאַמענס זענען נישט מעהר ווי אַ דעק־מאַנטעל אויף צו בעהאַלטען געוויסע שטרעבונגען און כוונות, וועלכע עס איז שווער אַזוי פּראָסט און איינפאַך דורכצופיהרען דאָ, ווען מען האַלט נאָך אָפיציעל פון „פירגערליכער גלייכבערעכטיגונג״.

מיר האָבען אויסגערעכענט אַ גאַנצע רייה קלאַסיפיקאַציעס וועלכע די פּעטענטען אויף די אוניווערזיטעטען ווערען אונטערגעוואָרפען. אָבער די הויפּט־קלאַסיפיקאַציע — דאָס איז די נאַציאָנאַלע אָנגעהעריגקייט פון דעם בעטרעפענדען קאַנדידאַט. און פון דעם דאָזיגען שטאַנדפּונקט זענען אַלע איבעריגע קלאַסיפיקאַציעס אַבסאָלוט נישט מאַסגעבענד און זיי ווערען נישט גענומען אין אַכט. די לעצטע אינסטאַנץ, וועלכע דעצידירט אין דער פראַגע וועגען אָננעהמען אויפ׳ן אוניווערזיטעט אָדער פּאָליטעכניקום, איז דער נאַציאָנאַליטעטען־מאָמענט, אין דער היגזיכט דאַרפען מיר נישט האָבען קיין שום אילוזיעס.

מיר ווייסען שוין הײַנט גאַנץ גוט, אַז נישט נאָר אויפ׳ן געביט פון די הויכשולען, נאָר אויף אַלע געביטען פון לעבען — איז די העכסטע אינסטאַנץ דער נאַציאָנאַליטעטען־מאָמענט, אמת, אַזאַ אינסטאַנץ איז קיינמאָל דורך דער מלוכה נישט לעגאַליזירט געוואָרען, פערקעהרט, די געזעצען זענען „אָפיציעל״ פאַר אַלעמען גלייך, בעזונדערס ווען עס האַנדעלט זיך אין דעם פרט פון טראָגען די מלוכה־לאַסטען, אָבער פאַקטיש שוועבט דער „נאַציאָנאַליטעטען־מאָמענט״ איבער אַלע ערשיינונגען פון אונזער לעבען, איבער אַלע טאַטען פון די אָרטיגע בעאַמטע — אַלץ איז בײַ אונז דורכגעדרונגען מיט דעם ענגהאַרציגען נאַציאָנאַליזם, וועלכער איז שטענדיג עגאָאיסטיש־פערכאַפּעריש, וועלכער קוקט אויף יעדען בירגער פון אַן אַנדער נאַציאָנאַליטעט ווי אויף אַ פערביסענעם קאָנקורענט. פון וועלכען מען דאַרף פטור ווערען.

פון דער דאָזיגער פּסיכיק זענען נישט פרײַ, נישט נאָר קלענערע אָדער העכערע בעאַמטע, נאָר אַפילו אָביעקטיווע פּראָפעסאָרען, די דאָזיגע מענשען אַלע אָהן אויסנאַהם, לעבען זינט יאָהרען אין אַזאַ נאַציאָנאַליסטישער אַטמאָספער און די דאָזיגע אַטמאָספער רוהט טאַקע אויף אַלע זייערע מעשים און האַנדלונגען.

דעריבער האָבען מיר „אָפיציעל״ נישט קיין שום בעגרעניצונג אויף קיין שום געביט, אָבער אומאָפיציעל ווערט דער בירגער פון דער נישט־הערשענדיגער נאַציאָנאַליטעט בעהאַנדעלט ווי אַ בירגער פון דער צווייטער מדרגה. די דאָזיגע ענגהאַרציגע פּסיכאָלאָגיע האָט זיך אַזוי טיף אײַנגעפרעסען, אַז אונז זעהען קלענערע און גרעסערע רעגירער זענען אָפּט „איבערצייגט״, אַז זייערע האַנדלונגען, וועלכע ברענגען אונז גרויס שאָדען, וועלכע שטויסען אונז אַרויס פון פערשידענע פּרנסה־צווייגען, וועלכע מאַכען אונז כלערליי שטערונגען בײַם איינהאַלטען אונזערע פּלאַר־צובקעס — זענען דיקטירט פון יושר און גערעכטיגקייט.

און דעריבער בלײַבען אונזערע אַפּעלען אָפּט הענגען אין דער לופט און געפינען נישט קיין שום אָפּקלאַנג, די טרעגער פון דער „אייגענאַרטיגער״ גערעכטיגקייט לגבי די בירגער פון פרעמדע נאַציאָנאַליטעטען בלײַבען בײַ דאָס זייעריגע, און דעם ליגט אפשר די גאַנצע שווערקייט פון דעם יודישען פּראָבלעם אין פּוילען.

אַ פּסיכאָלאָגיע איז נישט לײַכט צו בײַטען.

א. צ.

אַ נײַע דרייפוס־אַפערע

מיט וועלכער עס קאָכט איצט גאַנץ פראַנקרייך

פראַנקרייך געהט איצט ממש אויף רעדלעך צוליב דער ענטדעקטער אַפערע, וועלכע איז פּונקט אַזוי רעטזעלהאַפט, ווי פערפּלאָנטערט, און דער־מאָנט אין פיל היגזיכטען די היסטאָרישע דרייפוס־אַפערע. דער ענין, אין וועלכען עס זענען פער־מישט פיל אָנגעזעהענע פערזענליכקייטען, איז אונגעהויער קאָמפּליצירט. מיר וועלען דאָך פּרובען איבערגעבען דעם תמצית פון דער זאַך.

מיט עטליכע חדשים צוריק האָט זיך אין פראַנצויזישען גענעראַל־שטאַב געמאָלדען דער גע־נעראַל־דירעקטאָר פון דער סקאַנדאַליעז באַנקראָ־טירטער לופט־פליה־געזעלשאַפט „אַעראָפּאָסטאַל״, אַנדרע בוּיו לאַפּאָן. דער דירעקטאָר האָט צוגע־שטעלט אַ רייה דאָקומענטען, פון וועלכע עס איז געווען צו זעהען, אַז דער דירעקטאָר פון אַ צווייטער לופט־פליה־געזעלשאַפט „גנאָם עט ראָן״ פּאָל וועיס, וועלכער האָט אונטערגעקויפט אַ גאַנצע רייה הויכגעשטעלטע פערזענליכקייטען, צווישען זיי דעם געוועזענעם מיניסטער פאַר לופטפליהערײַ דימענזיל און אַ הויכען בעאַמטען פון לופט־פליה־מיניסטעריום שאַמיע. פון די דאָזיגע דאָקומענטען האָט מען געקענט דרינגען, אַז וועיס האָט איינ־איינעם מיט שאַמיע געוואָלט איבערגעבען די פראַנצויזישע אַוויאַציע אין די הענט פון דער דײַטשער לופט־פליה־געזעלשאַפט „לופט־האַנזאַ״.

אַ מאָדנע זאַך: אין פראַנצויזישען גענעראַל־שטאַב זענען די סענסאַציאָנעלע דאָקומענטען אָפּ־געלעגען עטליכע חדשים און עס איז פון זיי קיין שום געברויך נישט געמאַכט געוואָרען, נאָר מען האָט די דאָקומענטען אָפּגעשיקט לאַפּאָנען. בוּיו־לאַפּאָן האָט זיך דאַן מיט די דאָקומענטען גע־ווענדעט אין געריכט. דאָס געריכט האָט אויסגע־הערט וועיס און שאַמיע, וועלכע האָבען תּוקף ער־קלערט, אַז די דאָקומענטען זענען געפעלשט און האָבען זיך געווענדעט צו דער פּראָקוראַטור מיט דער פאָדערונג צו פערפיהרען אַן אויספאָרשונג געגען די רכילות־טרייבער. דער אויספאָרשונגס־ריכטער בראַק האָט זיך געפינען אין אַ שווערער לאַגע: בוּיו־לאַפּאָן איז אַ זוהן פון אַ רייכען באַנ־קיר און אַ פּלימעניק פון געוועזענעם וויצע־פּרעזידענט פון פּאַרלאַמענט. די פאַמיליע לאַפּאָן איז שטאַרק בעפרײַנדעט מיט׳ן געוועזענעם פּרע־מיער טאַרדיע און פינאַנץ־מיניסטער פלאַנדען. פון דער אַנדערער זײַט אָבער איז פּאָל וועיס אַ זוהן פון רײַכען און אײַנפלוסרײַכען סענאַטאָר לאַזאַר וועיס, בײַ וועלכען עס האָט אַמאָל געאַרבייט אַלס אינזשיניער דער איצטיגער לופט־פליה־מיניסטער פּענלעווע.

פּאָל וועיס איז איינער פון די בעסטע פראַנ־צויזישע לופט־פליהער און בעת׳ן קריג האָט ער זיך אויסגעצייכענט אַלס דער בעסטער פראַנצוי־זישער אַוויאַטאָר. דער אויספאָרשונגס־ריכטער האָט דעריבער געוואָלט די גאַנצע זאַך פערררײַבען. אָבער דאָ איז אַרויסגעטראָטען אין זײַן אָרגאַן „פּאָפּולער״ דער פיהרער פון די פראַנצויזישע סאָציאַליסטען לעאָן בלום און געמאַכט אַ ליאַרם. ווילענדיג נישט ווילענדיג, האָט דער אויספאָרשונגס־ריכטער געמוזט פערפיהרען אַן אויספאָרשונג וועגען דעם גאַנצען ענין.

פּלוצים איז אין דעם ענין אַרויפגעשוואומען די בעריהמטע מאַדאַם אַנאַ, וועלכע זיצט איצט אין טורמע פאַר פינאַנציעלע אַפערעס. זי האָט צוגעשיקט צום אויספאָרשונגס־ריכטער אַ בריף, אין וועלכען זי האָט מיטגעטיילט, אַז אַלע דאָקומענ־טען האָט געפעלשט און פערקויפט זײַ בוּיו לאַפּא־נען אַ געוויסער רוסיש קאָלען, אַ פינסטערע פער־זענליכקייט, וועלכער איז שוין פינף יאָהר געזעסען אין טורמע פאַר פערשידענע אַפערעס און איצט איז ער אַ בעאַמטער פון דער דעפענזיווע בײַם פראַנצויזישען קריגס־מיניסטעריום. קאָלענס געהילף איז דער מאַרקיז זשאַן דע ליבערסאַק, וועלכער פערנעהמט אַ הויכען פּאָסטען אין דער זעלבער דעפענסיווע. קאָלען האָט זיך באַלד מודה געווען, אַז די דאָקומענטען דאָס האָט ער געפעלשט, לויט׳ן אויפטראַג פון לאַפּאָנען, ווידער דער מאַרקיז ליבערסאַק האָט ערקלערט, אַז ער האָט ווירקליך געהאָלפען קאָלענען, אָבער מעהר וויל ער גאָרנישט דערצעהלען, ווײַל ער וויל נישט קאָמפּראָמיטירען אַ רייה נאָך הויכגעשטעלטע פערזענליכקייטען. קאָלענ׳ען און ליבערסאַק׳ען האָט מען באַלד אַרעסטירט.

צומייסטענס קאָמפּראָמיטירט איז אין דעם ענין דאָס פראַנצויזישע קריגס־מיניסטעריום, ווײַל עס האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז אַלס אַגענט פון דער דעפענזיווע איז געווען דער דירעקטאָר פון „אַעראָפּאָסטאַל״, פאַרטע און אַ הויכער בעאַמטער פון דער פּאַריזער פּאָליצײַ פּאַ־פּאַ־בידע (בײַ אַ געלעגענהייט וועלען מיר אַפשר דערצעהלען אַ העכסט פּיקאַנטע געשיכטע וועגען דער בעקאַנט־שאַפט פון דאָזיגען פּאָליצײַ־בעאַמטען פּאַ־פּאַ־בידע מיט לעוו טראָצקי׳ן, די רעד.)

די געשיכטע האָט אויפגערודערט די גאַנצע פראַנצויזישע עפענטליכע מיינונג: די אַנאַלאָגיע מיט דער דרייפוס־אַפערע וואַרפט זיך ממש אין די אויגען: אויך דאָ בעהאַלטען זיך די פעלשער אין קריגס־מיניסטעריום און אַלס קרבן האָט געזאָלט פאַלען דער יודישער אָפיציר וועיס.

דער קאָנגרעס פון די ענגלישע פּראָפעסיאָנעלע פעראייניגען

איז אַדורך אונטער׳ן צייכען פון קאָמפּראָמיסען

דער הײַ־יעהריגער קאָנגרעס פון די ענגלישע טרעד־יוניאָנען (פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען) איז פאָרגעקומען בײַ אַזעלכע בעדינגונגען, וואָס האָבען גורם געווען, אַז דער קאָנגרעס זאָל שטעהן אין צענטער פון דער אַלגעמיינער אויפמערקזאַמקייט. דער קאָנגרעס איז פאָרגעקומען אין דער אַטמאָ־ספערע פון קאַמף מיט׳ן קריזיס, אונטער וועלכען עס בויגט זיך דאָס ווירטשאַפטליכע לעבען פון ענגלאַנד. מ׳האָט דעריבער ערוואַרט, אַז דער קאָנ־גרעס זאָל אַרויסווײַזען אַ בעדייטענדע ראַדיקאַ־ליזאַציע פון די אַרבייטער־מאַסען, וועלכע זענען געטראָפען פון דער אַרבייטסלאָזיגקייט און דע־פּרעסיע. בעזונדערס די לינקע בלעטער האָבען פער־לאַנגט פון קאָנגרעס ער זאָל גענוי פּרעציזירען זײַן אַרבייטער־פּראָגראַם. די פאָדערונג איז געמאַכט געוואָרען אין נאָמען פון דריטהאַלבען מיליאָן מיט־גלידער, וואָס זענען אָרגאַניזירט אין די פעראיינען.

דאָס פּראָבלעם פון אַרבייטסלאָזיגקייט איז פאַר׳ן קאָנגרעס זעהר גענוי דיסקוטירט געוואָרען אין דער אַרבייטער־פּרעסע און אַלס מוסטער פון דעם, ווי אַזוי מען דאַרף ענערגיש בעקעמפען די אַרבייטסלאָזיגקייט, זענען אַרויסגעשטעלט געוואָרען די מיטלען, וועלכע עס נעהמט אָן די רעגירונג פון פאָן פּאַפּען׳ען. הייס איז אויך אַרומגערעדט געוואָרען די פראַגע וועגען דער אַרבייטס־צײַט אין צוזאַמענהאַנג מיט די לעצטע בעשלוסען וועגען אײַנפיהרען אַ פערציג־שעה׳דיגע אַרבייטס־וואָך.

דער קאָנגרעס האָט אָבער ענטוישט די האָפ־נונגען, וועגען עפּעס אַ פּרעציזירטען פּראָגראַם איז נישט געווען קיין רייד. די גענעראַל־דיסקוסיע אי־בער דער עקאָנאָמישער לאַגע פון אַרבייטער קלאַס אין ענגלאַנד האָט זיך געדרעהט אַרום די שאַבלאָנ־אַרטיגע רעדעס וועגען דער נויטווענדיגקייט דורכ־צוהאַלטען דעם קריזיס, וועלכער מוז זיך דאָך אַמאָל ענדיגען און אָפּטרעטען דאָס אָרט פאַר אַ בעסערער קאָניונקטור. אויך די פּראָבלעמען פון דער אַר־בייטסלאָזיגקייט זענען אויפ׳ן קאָנגרעס בעהאַנדעלט געוואָרען זעהר אויבערפלעכליך. דער איינציגער פּאָסטולאַט, וואָס איז אויף דעם געביט אויסגעזאָגט געוואָרען, איז געווען געגען פערקירצען די צײַט פון אַרויסגעבען אינטערשטיצונג פאַר די אַרבייטס־לאָזע. די פּראָיעקטען פון דער דײַטשער רעגירונג האָבען אין דער פראַגע געפונען אַ הייסע אַפּראָבאַטע: אויך אויפ׳ן קאָנגרעס האָט מען זעהר פיל גערעדט וועגען דער נויטווענדיגקייט צו אָרגאַניזירען עפענט־ליכע אַרבייטען אין דעם ברייטסטען מאַסשטאַב און אַז דאָס וועט זײַן דאָס וויכטיגסטע מיטעל אין קאַמף געגען דער אַרבייטסלאָזיגקייט. אָבער אויך אויף דעם געביט זענען אָנגענומען געוואָרען זעהר פאָרזיכטיגע בעשלוסען, וועלכע זענען פערדעקט געוואָרען מיט אַ גאַנצער רייה קאָמפּראָמיס־פאָר־מולעס.

ערגסטע בעוואָרענישען האָט אַרויסגערופען די פראַגע וועגען פערקירצען די אַרבייטס־צײַט. דער קאָנגרעס האָט אַרויסגערוקט די מורא, אַז דאָס דאָזיגע מיטעל קאָן ברענגען צו אַ גרויסער רעדוקציע פון די לוינען. דער קאָנגרעס האָט אויך אויסגעמיטען זיך צו בעשעפטיגען מיט דער צאָל־פּאָליטיק פון דער רעגירונג. מען דאַרף דערבײַ אונטערשטרייכען דעם פאַקט, אַז דער פּאָרזיצער פון קאָנגרעס בראַמלי און דער גענעראַל־סעקרעטאַר פון די פּראָפעסיאָנעלע פער־איינען סיטרין, וועלכע האָבען זיך בעטייליגט אין דער אימפּעריאַלער קאָנפערענץ אין אָטאַווע אַלס מיטגלידער פון דער בריטישער דעלעגאַציע, האָבען וועגען דער קאָנפערענץ גערעדט זעהר אײַנגעהאַלטען.

די שטעלונג פון קאָנגרעס, וועלכע איז אין אַלע כמעט פראַגען געווען פיל מיט קאָמפּראָמיסען האָט אַרויסגערופען אַ שטאַרקע אָפּאָזיציע צווישען די ראַדיקאַלע גרופּען. אָט די גרופּען האָבען רעפּרעזענטירט אויפ׳ן קאָנגרעס אַנ׳ערך דרײַסיג פּראָצענט פון אַלע מיטגלידער. נישט קוקענדיג אויף די בעמיהונגען פון דער אָפּאָזיציע, האָט דער הויפּט־ראַט בעוויזען דורכצופיהרען אַלע זײַנע רעזאָלוציעס און קיין שום פאָדערונג פון דער אָפּאָזיציע איז נישט אָנגענומען געוואָרען. די וואַהלען האָבען געבראַכט אַ זיג פאַר די פאַר־שטעהער פון די מעסיגע גרופּען אין דער פּראָ־פעסיאָנעלער בעוועגונג.

די סאָוויעטישע פּראָווינץ אין כינע

זי פערמאָגט אַ גרויסע רויטע אַרמעי

אין „מאַטען״ האָט די טעג זיך בעוויזען זעהר אַנ׳אינטערעסאַנטער אַרטיקעל פון סטעפאַן לאָזאַן וועגען דעם, וואָס עס טוט זיך איצט נישט אין שאַנכאַי, קאַנטאָן אָדער נאַנקין, וואו עס עק־זיסטירט די אָפיציעלע כינעזישע רעגירונג, נאָר אין דעם אַזוי גערופענעם צענטראַל־כינע, אין דער פּראָווינץ קיאַנגסי, וואו עס עקזיסטירט, ווי עס האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַ צווייטע כינעזישע רע־גירונג, אַ סאָוויעטישע, וועלכע איז ענטשטאַנען אין יאָהר 1931.

די דאָזיגע רעגירונג איז נאָר נישט קיין בוטאַפאַר־רעגירונג, זי הערשט איבער 13 געביטען פון צענטראַל און דרום־כינע און איבער 50 מיל־יאָן אײַנוואוינער. זי האַלט אין איין פערנעהמען ווײַטערע פּראָווינצען און פערמאָגט אַנ׳אַרמעי פון 500 טויזענד מענשען.

מיט איין וואָרט די סאָוויעטיזירונג פון כינע קומט פאָר לויט אַלע כללים פון דער קונסט. צופּרשט פאָדערט מאָסקווע אויף אַלע איהרע אָנ־העגנער מען זאָל זיך פערשרײַבען אין קאָמינטאַנג. נאָכדעם דרינגט זי אַרויף די אַרמעי מיט קאָמוּ־ניסטישע קעמפערלעך און אין טאָג, ווען זי פער־שטעהט, אַז די פרוכט איז רײַף, ווערט דער ענט־שפּרעכענדער טייל פון דעם קאָמינטאַנג פונאַנ־דערגעלאָזט און אויף זײַן אָרט ווערט געשאַפען אַ סאָוויעטישע פּאָליטביוראָ.

בראש פון דעם סאָוויעטישען כינע שטעהט איצט אַ געוויסער טשיק־טשופּײַ, וועלכער האָט אַ לענגערע צײַט געלעבט צווישען די באָלשעוויקעס און איז איצט אַ מין רויטער כינעזישער דיקטאַטאָר.

אויפ׳ן ערשטען צוזאַמענפאָהר פון די כינע־זישע סאָוויעטען אין דער פּראָווינץ פון קיאַנגסי, אין הערבסט פון פערגאַנגענעם יאָהר, איז אָנגענומען און פערעפענטליכט געוואָרען אַ דעקלאַראַ־ציע, אין וועלכער עס געפינען זיך פאָלגענדע אינטערעסאַנטע פּונקטען:

— די צײַטווײַליגע סאָוויעטישע כינעזישע רעגירונג ערקלערט די אַרבייטער־מאַסען און די רעגירונגען פון אַלע לענדער, אַז זי אַנולירט די נישט גלייכע און געהיימע אָפּמאַכען, וועלכע זענען געשלאָסען געוואָרען צווישען די קאַפּיטאַליסטישע און אימפּעריאַליסטישע מלוכות פון איין זײַט און דער בורזשואַזער כינעזישער רעגירונג פון דער צווייטער זײַט. זי אַנולירט אַלע אויסערליכע הלוואות. זי שטרעבט אומצוקעהרען דעם פאָלק די אייראָפּע־אישע קאָנצעסיעס. אַרויסטרײַבען די בעוואָפענטע כחות פון די אימפּעריאַליסטישע מלוכות, קאָנפיס־קירען דאָס אייגענטום פון די פרעמדע, ווי די בענק, פאַבריקען, שאַכטעס און אײַזענבאַהנען.

א נעגער פערליבט זיך אין א פאריזער יודיש מיידעל,
איז זיך מגייר און לאָזט זיך מל-זיין

פּאַריז. אויפ׳ן „פּלעצעל״ רעדט מען פון׳ם פאַקט אַז אַ דאָרטיג יודיש מיידעל פון בעל־הבתיש רעליגיעזע עלטער־ען האָט זיך פערליבט אין אַ רייכען נעגער און זי גרייט זיך מיט איהם חתונה צו האָבען. אָבער אויך צווישען די שטענדיגע געסט אויפ׳ן מאָנפּאַרנאַס האָט מען שטאַרק גערעדט וועגען דעם הויכען און סימפּאַטישען, קויל־שוואַרצען מאַגנאַטישען נעגער, וועלכער טרעפט זיך אָפט אין די קאַפעס אויפ׳ן מאָנפּאַרנאַס מיט אַ זעהר שיין און גראַציעז יודיש מיידעל. אַלעמען איז דאָס פּאָרפעל געוואָרען שטאַרק אויפגעפאַלענד.

אָבער פּלוצלונג האָט מען געהערט אויפ׳ן „פּלעצעל״ אַז די חתונה צווישען דעם יודישען מיידעל און דעם נעגער איז אַ געשעהענער פאַקט.

דעם מיידעלס עלטערן זענען שוין אין פּאַריז עטליכע און צוואַנציג יאָהר, זיי זענען געקומען פון רוסלאַנד קיין פּאַריז, פערמעגליך איז ער נישט. ער האָט נישט מקפּיד ווי אַנ׳איינציגע טאָכטער, וועלכע שטודירט אויפ׳ן אוניווערזיטעט. זי איז זעהר שיין און גראַציעז, אויפ׳ן אוניווערזיטעט האָט זיך אין איהר פערליבט אַ רייכער נעגער, אויך אַ סטודענט, אין אָנפאַנג האָט די טאָכטער נישט געוואָלט אויסזאָגען איהרע עלטערען, אַז אויך זי האָט ליב בעקומען דעם נעגער, אָבער ווען די עלטערען האָבען זיך דערפון דערוואוסט, האָבען זיי אויפגעהויבען אַ סקאַנדאַל, „אַ גוי און דערצו נאָך אַ נעגער. זאָל הערען אונזער איינציגער איידעם״!? — האָבען די עלטערען געטענהט, אין שטוב איז געוואָרען „תשעה באב״.

די טאָכטער האָט אָבער געטענהט, אַז מ׳דאַרף דעם, וואָס ביידע, זי און דער נעגער, האָבען זיך ליב, שטעהט איהר און די עלטערען פאַר אַ גרויס גליק — דער נעגער איז רייך און וויל גלייכצייטיג אויך איהרע עלטער־ען געבען אַ גרעסערע סומע געלד כדי זיי זאָלען אויף די עלטער־ע יאָהרען קאָנען פיה־רען אַ שיין און רוהיג לעבען.

די עלטער־ען זענען געוואָרען ווייכער און האָ־בען שוין אָנגעהויבען מסכים זיין אויפ׳ן שידוך. זיי האָבען נאָר געשטעלט אַ בעדינג: זייער צוקונפ־טיגער איידעם זאָל ווערען אַ יוד.

דער נעגער האָט זיך אָבער גאַרנישט לאַנג געוואַקצלט מיט זיין ענטפער, און באַלד מסכים געווען צו ווערען אַ יוד.

דעם מיידעלס פאָטער און דער נעגער זענען אַוועק אין ראָטשילדס שפּיטאָל און — די דאָקטוי־רים האָבען אַדורכגעפיהרט די מילה־פּראָצעדור...

די אָפּעראַציע איז געלונגען, באַלד נאָך דער אָפּעראַציע האָבען די עלטער־ען פון׳ם מיידעל צוזאַמענגערופען די קרובים, געטרונקען בראָנפען און געגעסען לעקעך און זיך געוואונשען מזל טוב.

עטליכע טעג נאָכ׳ן אַדורכפיהרען די אָפּעראַציע איז פאָרגעקומען די חתונה צווישען דעם נעגער און דעם מיידעל, עס איז געשטעלט געוואָרען אַ חופּה און עס איז געפּראַוועט געוואָרען אַ פריילכע תנאי־נה כדת משה וישראל...

דאָס מיידעל וואוינט שוין איצט איצ׳ם נייעם פּאַלאַץ פון׳ם שוואַרצען נעגער אין פּאַריז און די על־טערען קומען אָפט צו זיי צו פרייען זיך מיט זייער טאָכטערס גליק. דאַגעגען די טאָכטער איז נאָך ביי די עלטערען נישט געווען מיט איהר מאַן. די על־טערען שעמען זיך נאָך פאַר די שכנים, זיי צו ווייזען זייער מגייר־געוואָרענעם נעגערישען איי־דעם.

אַ יודיש מיידעל דערציילט,
אַז זי האָט דערמאָרדעט צוויי פערזאָ! ענטלויפענדיג פון ראַטען־פערבאַנד

קיין ווילנע איז געבראַכט געוואָרען די יודי־שע פריילין חנה פּעסליאַק, וועלכע איז מיט צוויי טעג צוריק פערהאַלטען געוואָרען נישט ווייט פון ראַקאָוו, וואו זי איז אַריבער אומלעגאַל די גרענ־ניץ פון סאָוויעט־רוסלאַנד קיין פּוילען.

די דערצעהלונג פון חנה פּעסליאַק וועגען איה־רע פּאַסירונגען בעת׳ן אַנטלויפען דערמאָהנען מיט זיך אַ סענסאַציאָנעלען פילם־סצענאַר.

ווי חנה פּעסליאַק גיט איבער איז זי געווען אַ סטודענטין פון מינסקער אוניווערזיטעט. מיט אַ קורצער צייט צוריק איז זי אַריינגעצויגען געוואָ־רען דורך איהרען אַ בעקאַנטען און א נישט לעגאַ־לע אָרגאַניזאַציע.

לעצטענס איז זייער אָרגאַניזאַציע דעמאַסקירט געוואָרען און אין דער נאַכט פון 5־טען אויפ׳ן 6־טען ה.ח. איז צו איהר אַהיים אויף לעניבער גאַס אַריינ־געקומען אַ טשעקיסט מיט אַ פעראָרדנונג צו אַר־עסטירען איהר.

וויסענדיג אַז איהר דער־וואַ״ש אַ זעהר שווערע שטראָף האָט חנה פּעסליאַק בעשלאָסען צו אַנט־לויפען און צו ריזיקירען מיט איהר לעבען. ווען דער טשעקיסט האָט זיך דערנעהנטערט צו איהר האָט זי פּלוצלונג אַרויסגעכאַפּט אַ רעוואָלווער און אויס־געשאָסען אין טשעקיסט, וועלכער איז געפאַלען אַ טויטער אויפ׳ן אָרט.

ווי חנה פּעסליאַק דערציילט, האָט זי זיך איי־בערגעטון אין זיינע בגדים און האָט נאָך די זעלבע נאַכט פערלאָזען מינסק.

מיט גרויס מאַטערניש איז איהר דעם 9־טען ה.ח. געלונגען צו דערגרייכען דעם דאָרף קראַס־נאָיע, וועלכער געפינט זיך אויף אַ מרחק פון 8 קילאָמעטער פון דער סאָוויעטיש־פּוילישער גרענ־ניץ. דאָרט האָט זי זיך געפונען אין אַ בעהעלטעניש צוויי טעג און אין דער נאַכט פון 11־טען אויפ׳ן 12 ה.ח. האָט זי געפּרובט אין דער בעגלייטונג פון אַ פויער אַריבערשמוגלען איבער דער גרעניץ.

ווען זי האָט זיך שוין געפונען אויף דער סאַמע גרעניץ־ליניע האָט זי פּלוצלונג דערזעהען פאַר זיך אַ זעלנער. דאָס פריילין האָט ווידער אַרויסגעכאַפּט דעם רעוואָלווער און געשאָסען אין זעלנער, וועלכער איז געפאַלען אַ טויטער אויפ׳ן אָרט. אויפ׳ן אָפּקלאַנג פון׳ם שאָס זענען אָנגעלאָפען נאָך עטליכע זעל־נער, וועלכע האָבען אָפּגעגעבען אין איהר עטליכע שאָסען. נישט געקוקט אויף דעם איז איהר געלונ־גען אַריבער־צוגיין די גרעניץ אויף דער פּוילישער טעריטאָריע.

די אַנטלאָפענע חנה פּעסליאַק פאָדערט פאַר זיך אַזיל־רעכט.

אין יפו זאָל אויסגעבויט ווערען א גרויסער פּאָרט לויט׳ן מוסטער פון חיפה

ירושלים. (יט״א) „דבר״ טיילט מיט, אַז אין די רעגירונגס-קרייזען ווערט דיסקוטירט דער פּלאַן וועגען אויסבויען אויך אין יפו אַ גרויסען פּאָרט לויט׳ן מוסטער פון חיפה. לויט דעם פּראָ-וויזאָרישען פּלאַן זאָל דער יפו׳ער פּאָרט זיין אויס-געבויט צו אָנהויב 1937.

לויט סטאַטיסטישע דאַטען זענען אין חיפה אין צוזאַמענהאַנג מיט׳ן פּאָרט-בוי, ענטשטאַנען נייע בנינים אויף דער אַלגעמיינער סומע פון אַנ׳, ערך אַ פערטעל מיליאָן פונט. אַ העלפט פון די נייע בנינים זענען אויסגעבויט געוואָרען דורך יודען, הגם יודען בעטרעפען איצט בלויז אַ דריי-טעל פון דער אַלגעמיינער בעפעלקערונג אין חיפה.

אונגאַרישע אַנטיסעמיטען אַטאַ-קירען דעם פּרעמיער געמבעס
ער ענטפערט, אַז ער איז שטאָלץ צוזאַמענצואַרבייטען מיט יודען

בודאַפּעשט, (יט״א). אויף דער לעצטער זיצונג פון אונגאַרישען פּאַרלאַמענט זענען איינציגע אַנטיסעמיטישע דעפּוטאַטען אַרויסגעטרעטען געגען דעם נייעם פּרעמיער גענעראַל יוליוס געמבעס צוליב זיינע לעצטע ערקלערונגען, אין וועלכע ער האָט איבערגעריסען מיט זיין אַמאָליגען אַנטיסעמי־טיזם.

דעפּוטאַט אַלטאַן מעסקאָ, וועלכער האָט אין יוני ה.י. אָנגעקינדיגט די גרינדונג פון אַנ׳אונגאַרי־שער נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישער פּאַרטיי, פון וועל־כער ער איז ביז איצט דער איינציגער פּאַרלאַמענטאַ־רישער פאָרשטעהער, האָט פאָרגעוואָרפען דעם פּרע־מיער אַז ער איז שוין אַביסעל צו פיל פעראינטערע־סירט צו געפינען אַ „פערצייהונג פאַר די פערברע־כענס וואָס זענען בעגאַנגען געוואָרען דורך יודען״.

דעפּוטאַט וואָלף, געוו. בירגערמייסטער פון בודאַפּעשט, פיהרער פון דער אַנטיסעמיטישער קריסטליך־סאָציאַליסטישער פּאַרטיי, האָט זיך בעקלאָגט, אַז פּרעמיער געמבעס האָט בעשמוצט דעם קריסטליכען קודש, וועלכער איז געווען דער יסוד פון יעדער אונגאַרישער רעגירונג זייט דעם שטורץ פון קאָמוניסטישען רעזשים אין אונגאַרן.

ענטפערענדיג זיינע קריטיקער האָט פּרעמיער געמבעס געוואָרענט זיינע אָפּאָנענטען, אַז זיי זאָלען נישט עקספּלאָאַטירען דאָס קריסטענטום אַלס פּאָר־ליטישען לאָזונג אָדער אַלס מיטעל פאַר פּאָליטישע צילען. מיין פּאַרטיי איז שטאָלץ צו אַרבייטען צו־זאַמען מיט אונזערע יודישע מיטבירגער, וואָס גע־ניסען פון גלייכע רעכט מיט אונז אַלעמען און האָ־בען געלייסטעט ווערטפולע דינסט אונזער אַלגעמיי־נער זאַך״.

דער יודישער דעפּוטאַט וואַסאַני, דער זוהן פון פערשטאָרבענעם ווילהעלם וואַסאַני, געוו. יוס־טיץ־מיניסטער האָט אין משך פון דער דעבאַטע, גע־פאָדערט, אַז די רעגירונג זאָל אין אַ גענויער ערקלערונג מיטטיילען איהרע כוונות אין היגזיכט פון דער נומעריס־קלאַוזוס־פּראַגע.

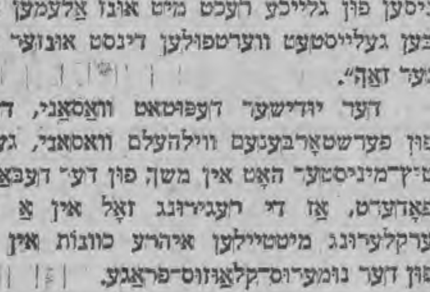

היינט און פאָלג. טעג!
פון פילם - מייסטערווערק, רעזשי פון
שטערנבערג א. ג.
שאַנכאַי-עקספּרעס
אין די הויפּט-ראָלען:
Marlena Ditrich, Clive Brook, Anna May-Wong, Warner Oland.

אָנה. 4.30 נמ. שבת, זונטאָג 1 בייטאָג.
פּאָפּולערע פּרייזען פון די פּלעצער.
הנחה-בילעטען גילטיג אָהן בעגרענצונגען.

פערוויסטונגען פון א וואָלקענבראָך אין קאַליפאָרניען

די לעגענדעס וועגען סוכות

ווי יעדער פון אונזערע ימים־טובים, איז אויך דער יום־טוב סוכות אַרומגעוויקעלט מיט אַ פּאָר־ביגען קראַנץ פון כישוף׳דיגע לעגענדעס און איבער־געהילט אין אַ רעגענבויגען־געוועב, וואָס איז אויס־געשפּינט פון קאָליר־לי סימבאָלען.

די לעגענדעס וואָרצלען אין אונזער ליכטיגער פערגאַנגענהייט און טראָגען אין זיך די זוימען פון אונזער צוקונפט, און איבער די סימבאָלען וועעט דער הויך פון אונזער פאָלקס־נשמה. א ווייט־ווייט ליד פון זוניגען אַמאָל זינגט אַרויס פון זיי.

איך קלייב צונויף עטליכע פון די סוכות־לע־גענדעס און פלעכט זיי אויס אין אַ יום־טוב׳דיגען קראַנץ.

אָט איז איינע:

אין דער וואָך פון סוכות זענען די צוויי גרויסע תנאים רבי עקיבא און רבן גמליאל געפאָרען אויף אַ שיף, זיי האָבען זיך דערמאָהנט, אַז עס איז סוכות און זיך גענומען מפלפל זיין, צי זיי דאַר־פען בויען אַ סוכה אויף דער שיף, אָדער זיי זענען פּטור. רבן גמליאל האָט געהאַלטען, אַז אַ סוכה אויף אַ שיף איז פּסול, רבי עקיבא האָט אָבער אַנדערש געדענקט, און ער האָט זיך גענומען בויען אַ סוכה אויפ׳ן ערשטען דעק פון דער שיף.

ווען זי איז פערטיג געוואָרען, איז ער גע־ווען צופרידען פון זיין אַרבייט, וואָרום די סוכה האָט אויסגעזעהען זעהר שיין און האָט זיך דער־הויבען אַ לופטיגע, אַ ליכטיגע, אונטער דעם בלויען הימעל־סכך, וואָס האָט זיך איבער׳ן ים געשפּרייט.

רבן גמליאל האָט בעטראַכט די סוכה און גאָר נישט גערעדט.

אויפ׳ן צווייטען טאָג האָט אַ שטורעם־ווינד אויסגעבראָכען און די סוכה איז אין ים אַריינגע־פאַלען.

רבן גמליאל איז צוגעגאַנגען צו רבי עקיבא׳ן אין שמייכלענד, אַז זאָג געטון:

— עקיבא, וואו איז דיין סוכה?

די פראַגע: „עקיבא, וואו איז דיין סוכה״? איז דעם גרויסען תנא נישט איינמאָל אויסגעקומען צו הערען, האָט מען דאָך געקוקט אויף איהם און בר־כוכבא׳ן, ווי אויף מענשען, וואָס זיינען אויפ׳ן ווינט, אַז זייער קאַמף געגען די רוימער האָט פּונקט אַזוי ווייניג האָפט, ווי אַ סוכה, און וועט פון ערשטען שטורעם־ווינט אַוועקגעריסען ווע־רען.

עקיבא און די, וואָס זענען געקומען נאָך איהם, האָבען אָבער די סוכה געבויט, אַ לופטיגע, אַ ליכ־טיגע, אונטער דעם בלויען הימעל־סכך.

און אָט איז וועגען נטילת לולב, ווי איז די מצווה פון לולב צוגעגאַנגען? אין מסכתא סוכה ווערט דערצעהלט:

ווען דער ערשטער טאָג סוכות פלעגט אויספאַ־לען שבת. האָט מען ערב שבת אַוועקגעפיהרט די לולבים צום הר־הבית. די שמשים פלעגען אויס־לייגען די לולבים אויף די טרעפּ און די סאָר־טירען. די זקנים פלעגען אַוועקלייגען זייערע לולבים אין דער לשכה. אַבי אויסצומיידען דעם געדראַנג פון עולם. דער עולם פלעגט דערנאָך אָנהויבען כאַ־פען די לולבים און ס׳איז געקומען צו געשלעגען. דער בית־דין האָט איינגעזעהען, אַז דאָס קען דער־פיהרען צו אַ סכנה, האָט מען אַרויסגעגעבען אַ בעפעהל, אַז יעדער זאָל האַלטען דעם לולב ביי זיך אין דער היים און נישט ברענגען אין הר־הבית.

און וועגען דער ערבה? ס׳איז געווען אַנ׳אָרט אין אונטערשטען טייל פון ירושלים, האָט עס גע־הייסען מוצא. פלעגט מען געהן אַהין קלייבען ערבה צווייגען און בעצירען מיט זיי די זייטען פון מזבח. דער עולם פלעגט אַרומרינגלען דעם מזבח און זינגען „אנא ד׳ הושיעה נא, אנא ד׳ הצליחה נא״. פאַר׳ן אַוועקגעהן פלעגט מען אויסרופען זיבען מאָל: „ווי שיין דו ביסט, מזבח״! און ווען סוכות איז אויסגעפאַלען אום שבת, האָט מען די ערבה־צווייגען אָפּגעשניטען פון די ביימער ערב שבת און אַריינ־געלייגט זיי אין גאָלדענע וואַזען, אָנגעפילט מיט וואַסער, אַז זיי זאָלען נישט פערוויאַנגען ווערען. ר׳ יוחנן בן ברוקא זאָגט, אַז די צווייגען פלעגען זיין פון טייטעל־ביימער, און אַז די דאָזיגע צווייגען האָט מען אַריינגעלייגט אין דער ערד אַרום דעם מזבח. דער טאָג, ווען מען האָט די צווייגען גע־שניטען, האָט זיך גערופען „דער שביט־טאָג פון טייטעל־צווייגען״, די קינדער פלעגען אויך אַיינשטע־קען זייערע לולבים אַרום דעם מזבח, דערנאָך זענען זיי געקומען, אַרויסגעצויגען די לולבים פון דער ערד און אויפגעגעסען די אתרוגים.

סוכות פלעגט מען גיסען וואַסער אויפ׳ן מזבח וואָס מען האָט געבראַכט אין גאָלדענע קריגען פון דעם לויטערען טייך השלוח, האָט מען דערביי שמחת בית־השואבה געפייערט און — מי שלא ראה שמחת בית השואבה לא ראה שמחה מימיו.

דעם ערשטען מוצאי יום־טוב פלעגט מען גיין אין עזרת נשים. טויזענדער האָבען זיך געצויגען אַהין. פון אַלע גאַסען און עקען פון דער הייליגער שטאָט האָבען די מחנות געשטראָמט. דאָרט האָ־בען זיך געפונען גאָלדענע מנורות מיט בעקענס אויף אָנפילען מיט בוימעל. פיר קינדער ביי די „פרחי־כהונה״ פלעגען אַרומגעהען מיט קרוגען בוי־מעל און אָנפילען די בעקענס. פון די אַלטע קליי־דער פון די כהנים האָט מען די פעדים אַרויסגעצוי־גען און געמאַכט פון זיי קנויטען. דערנאָך האָט מען זיי אָנגעצונדען. און גאַנץ ירושלים איז פון בלענדענדיגע פייערן געווען בעלויכטען. ס׳איז נישט געווען קיין הויף און ווינקעל אין דער הייליגער שטאָט, וואָס איז נישט בעלויכטען געוואָרען פון די פייערן פון שמחת בית השואבה.

און טויזענ...ע״ מענער, פרויען און קינדער האָבען זיך געצויגען און געטאַנצט, טראָגענדיג פלאַקערדיגע שטורקאַצען אין די הענד, דער עולם האָט געזונגען לידער און די לוים האָבען בעגלייט דאָס געזאַנג מיט שפּילען אויף פידלען און האַרפען, מיט פּויקען, און טרומייטען, און אַזוי איז מען אַרונטער־געגאַנגען די פופצעהן טרעפּ, וואָס האָבען פון עזרת נשים געפיהרט, אויף יעדער טרעפּ האָט מען זיך אָפּגעשטעלט, די לוים האָבען געשפּילט און דער עולם האָט געזונגען, ביז מען האָט דער־גרייכט צום טויער, וואָס האָט געפיהרט צום מזבח, דער עולם האָט זיך געבוקט צו דער זון, וואָס האָט אָנגעהויבען איבער די בערגען פון יהודה אַרויס־צושפּראָצען און איבער דער הייליגער שטאָט אויפ־גיין מען האָט בעגעגענט די זון מיט דעם פרייד־דיגען אויסרוף: „ואנו ליי׳ עינינו״. און ביים צו־גיין זיך האָט איינער צום צווייטען געזאָגט: „יברכך ד׳ מציון, וראה בטוב ירושלים כל ימי חייך וראה בנים לבניך שלום על ישראל״.

ם. דאַנציג.

האנדווערקעריי און האנדעל

אויף דער וואך

נייע עקאָנאָמישע יסודות אין פוילישען האנדווערק

אין פערגלייך מיט'ן האַנדעל און דער אינדוסטריע איז די מלאכה אין פוילען געבליבען שטיין אויף אַלטע, פרימיטיווע עקאָנאָמישע יסודות.

די פוילישע גרויס-אינדוסטריע און דער האַנדעל ליידענדיג „קלעפּ" פון דער קאָנקורענץ אויפ'ן וועלט-מאַרק, האָט אָנגעהויבען איבערצורייסען די פעדים מיט די אַלטע עקאָנאָמישע יסודות און האָט גענומען שאַפען נייע, די טרעסטען, קאָנצערנען און קאַרטעלען, פון טעקסטיל-פאַבריקען, אייזען-הוטעס, צוקעראַווניקעס, ברויערייען, א.אַ. זענען אַ רעזולטאַט פון נייע עקאָנאָמישע יסודות, וועלכע האָבען די אויפגאַבע פון זעלבסטפערטיידיגונג, ס'איז נישט וויכטיג אויב צו דעם האָט געשטויסען דער געלד- אָדער קרעדיט-מאַנגעל, אָדער גאָר די קאָנקורענץ. אַ פאַקט איז, אַז נייע יסודות און פרישע עקאָנאָמישע בעדינגונגען האָבען דאָ אָנגעהויבען צו דעצידירען און מיטווירקען, ממילא איז געקומען דער גרויס-האַנדעל, וועלכער איז דער ערשטער אָבנעהמער פון דער גרויס-פּראָדוקציע און האָט געמוזט אַדורכפיהרען, ווילענדיג צי נישט ווילענדיג אַ רעוויזיע אינ'ם גאַנצען אַלטען סיסטעם פונ'ם ביז איצטיגען האַנדעל.

וואָלט דאָך אייגענטליך אויך די מלאכה אין פוילען בעדאַרפען מיטמאַכען דעם וועג פון ענדערען זיין סטרוקטור, און שאַפען נייע בעדינגונגען פון אַרבייטס-מעגליכקייטען אין די וואַרשטאַטען. איז דאָך סוף כל סוף דער גאַנצער עקאָנאָמיש-ווירטשאַפטליכער אַפּאַראַט ענג געבונדען, אין דעם פאַל וואָלט דער אויסוועג פאַר דער מלאכה געבליבען איבערצוגיין אין אַ מאַסען-פּראָדוקציע, בכדי נישט צו זיין ווייט הינטערשטעליג לגבי דער אינדוסטריע, דער איבערגאַנג צו אַ מאַסען-פּראָדוקציע פון דער מלאכה וואָלט מעגליך געווען דורך קאָאָפּעראַציע און קאָלעקטיוויזאַציע. דאָס וואָלט געהייסען אַז די מלאכה גייט פּאַראַלעל מיט דער גרויס-פּראָדוקציע; דאָרטען זענען דאָ קאָנצערנען און קאַרטעלען, — דאָ קאָאָפּעראַטיווען און קאָלעקטיווען.

דער פּראָצעס פון דער מלאכה אינ'ם גרויס-ענטוויקעלטען אינדוסטריע-צענטער — דייטשלאַנד, האָט מיטגעמאַכט פּאַראַלעל דעם פּראָצעס פון מאַסען-פּראָדוקציע צוגלייך מיט דער אינדוסטריע. פערשטענדליך, איז די מאַסען-פּראָדוקציע דערמעגליכט געוואָרען נישט נאָר, וואָס פינף—זעקס מייסטער האָבען געגרינדעט אַ בשותפותדיגען וואַרשטאַט נאָר ער איז אויך מעכאַניזירט געוואָרען און אין איהם זענען איינגעפיהרט געוואָרען נייע טעכנישע דער-גרייכונגען. אָבשטאָט די אַלטע און פרימיטיווע.

מעכאַניזירען וואַרשטאַטען הייסט נישט אינדוס-טריאַליזירען זיי, וואָס וואָלט געווען קעגען דער דערשיינונג פון איבער-גאַנג צוריק צו דער מלאכה.

אמת איז, אַז געוויסע עקאָנאָמישע גאונים אין פוילען האָבען זיך אַרויסגעזאָגט אַז די מלאכה געפינט זיך נישט אין אַזאַ שלעכטען מצב, ווי די גרויס אינדוסטריע, דערפאַר, וואָס אין די וואַרשטאַטען איז דערהאַלטען געוואָרען דער אַלטער אַרבייטס-סיסטעם, וואָס פאָדערט ווייניגער קאַפּיטאַל און ממילא רידיקאָ, אַלס פאַקט בענוצען זיי זיך מיט סטאַטיסטישע ציפערען, וועלכע ווייזען, אַז אין די וואַר-שטאַטען זענען דאָ מעהר בעשעפטיגטע אַרבייטער אַלס אין די פאַבריקען, אָבער פון דער ווירקליכקייט קען מען נישט אַוועקגיין און מיר מוזען מודה זיין, אַז דאָס שוסטער-פאַך אין פוילען ביי וועלכען עס לעבען איבער אַ מיליאָן נפשות וואָלט ווייט הייַנט נישט געפיהלט שטאַרק די קאָנקורענץ פון מעכאַנישע שיך-פאַבריקען, ווען דאָס פאַך וואָלט געווען צוגעגרייט צו אַ מאַסען-פּראָדוקציע. וועלכע איז דערמעגליכט דורך מעכאַניזירען די פרימיטיווע שוס-טערישע וואַרשטאַטען און סיסטעמען פון אַרבייט.

ווי מיר זעהען געפינט זיך די מלאכה אין פוי-לען אינ'ם אַלטען קנאַפּ וואָס געענדערטען עקאָנאָ-מישען צושטאַנד, אויב עס זענען פערהאַן עקאָנאָ-מישע געזעצען, וועלכע רעגולירען די גרענעצען פון אַרבייט און פּראָדוקציע, האָבען זיי ווייט אויס נישט געהאַט די געהעריגע שליטה און השפּעה אויף די מאַטעריעלע בעדינגונגען אין דער מלאכה. וועלכע זאָל זיין געצוואונגען צו ענדערען די עקאָנאָמישע פּראַקטיקעס און סטרוקטור.

דער נייער געזעץ-פּראָיעקט וואָס דאַרף דער-שיינען אַלס דעקרעט פונ'ם מלוכה-פּרעזידענט ווע-גען מלוכהשע און קאָמונאַלע אונטערנעהמונגען און אַרבייטען, לייגט אַרויף נייע מעגליכקייטען און אויפ-גאַבען אויף דער מלאכה אין פוילען, דער אויסגאַנג פון דער פעראָרדנונג וועט אַריינברענגען אַן ענדע-רונג אינ'ם גאַנצען ביז איצטיגען סיסטעם אין דעם האַנדווערק. אויב ביז איצט איז נישט געווען אין פוילען קיין איינהייטליך געזעץ וועגען מלוכהשע אונטערנעהמונגען, צושטעלונגען און אַרבייטען אין וועלכען די מלאכה זאָל זיין ספּעציעל פּריווילעגירט, זעהט פאַר דאָס נייע געזעץ גרויסע פּריווילעגיעס פאַר דער מלאכה, וועלכע ווערט גענומען אין שוץ לגבי דער אינדוסטריע. ס'איז גענוג צו דערמאָהנען, אַז דאָס געזעץ זעהט פאָר, אַז די רעגירונגס-אינסטי-טוציעס וועלען דאַרפען איבערגעבען די אַרבייטען אַ בעל-מלאכה איידער אַ גרויסען אונטערנעהמער. ווען די אָפּערטע פון בעל-מלאכה וועט נישט איבער-שטייגען מעהר ווי צעהן פּראָצענט פון דער באַלאַנ-סטער אָפּערטע פון אַן אונטערנעהמער אָדער אינ-דוסטריעלער.

ס'איז צו פערשטיין, ווען ס'גייט אין מלוכהשע אַרבייטען, וועלכע וועלען דאַרפען אויסגעפיהרט ווע-רען דורך האַנדווערקער וועלען אַזעלכע אַרבייטען מו-זען אויסגעפּערטיגט ווערען אין מאַסען, ווען מ'וואַש-קעס אָדער אַנדערע כלים צ.ב. פאַר'ן מיליטער, וועלען איבערגעגעבען ווערען אַ בלעכער, וועט ער מוזען די פּראָדוקציע צושטעלען, צום טערמין, דאָ איז שוין געבונדען אַ מאַסען-פּראָדוקציע, וואָס וועט רעאַליזירט ווערען דורך קאָאָפּעראַציע, דען ביי אַזעלכע אַרבייטען וועט זיך פאָדערען קאַפּיטאַל אויף אַ וואַדיום, קויציע, רוי-שטאָף א.אַ.וו., דאָס וועט דערמעגליכט ווערען דורך געמיינזאַמע כוחות. דאָס הייסט, אַז די שעפערישע כוחות פונ'ם בעל מלאכה אין פוילען וועלען דאַרפען איבער-געאַנדערשט און מאָדערניזירט ווערען, מיט'ן אַנטשטיין פון קאָלעקטי-ווען, אַרבייטס-קאָאָפּעראַטיווען, וועלען מוזען גע-שאַפען ווערען רויה-שטאָף און קרעדיט-קאָאָפּעראַ-טיווען.

דאָס נייע פּראָיעקטירטע געזעץ האָט ווירקליך אין די מאַסגעבענדע האַנדווערקער - קרייזען גע-געבען אַ שטויס צו דער אידעע פון שטאַנדאַריזאַציע פון דער מלאכה, פאַר וועלכע ס'עפענען זיך נייע האָריזאָנטען. דאָס נייע געזעץ וועט זיין דאָס צווייטע פונ'ם אינדוסטריע-געזעץ פונ'ם 15 דעצעמבער 1927 יאָהר, וואָס נעהמט די מלאכה אונטער'ן שוץ.

עס לאָזען זיך שוין הערען רופען צום גרוי-סען פוילישען האַנדווערקער-קיבוץ, אַז ער זאָל אַלענפאַלס זיין גרייט אויפצונעהמען די נייע אַרבייטס-מעגליכקייטען, צו וועלכע ס'וועלען אַלעמערשטען אַ צוטריט האָבען האַנדווערקער קאָאָפּעראַ-טיווען,

מעגליך, ס'וועלען איינגעפיהרט ווערען געוויסע דיסאָנאַנסען וועגען פול רעכטליכע און רעכטליכע בעלי מלאכות, ביים אָננעהמען אַרבייטען; דאָס זענען אָבער אַזעלכע פראַגען ריין-אינערליכע, וועלכע בלייבען צו פּרעציזירען.

ג. ליסטינער.

וואס יעדער סוחר און האנדווערקער דארף וויסען

צענטראלער בוימוואל-אימפּארט

אין האַנדעלס-מיניסטעריום איז פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ מיט'ן אַנטייל פון די פאָרשטעהער פון דער לאָדזער טעקסטיל-אינדוסטריע, וועגען אָרגאַניזירען דעם בוימוואָל-אימפּאָרט אויף קאָמ-פּענסאַציע-יסודות.

די דאָזיגע קאָנפערענץ האָט דערווייל נישט געגעבען קיין קאָנקרעטע רעזולטאַטען.

איצט דערוויסען מיר זיך, אַז דער פּראָיעקט איז קאָנקרעטיזירט און אויסגעבערייטעט געוואָרען און שטעלט זיך פאָר אויף פאָלגענדען אופן. מ'זאָל געשאַפען ווערען אַ צענטראַלע פון בוימוואָל-אימ-פּאָרט, וועלכע זאָל גלייכצייטיג אַדורכפיהרען עקס-פּאָרט-טראַנזאַקציעס פון פוילישע סחורות. די לאָדזער שפּינער דאַרפען זיך אַרויסזאָגען וועגען דעם, אַז ס'זאָל געקויפט ווערען בוימוואָל נאָר אין די אויסלענדישע פירמען, וועלכע וועלען זיך מיטפּליכטען צו אָרגאַניזירען און פינאַנסירען אונ-זער עקספּאָרט אין די אויסלענדישע מלוכות.

אין צוזאַמענהאַנג מיט די דאָזיגע פּראָיעק-טען וועט אין לאָדז פאָרקומען אַ קאָנפערענץ מיט'ן אַנטייל פון דעלעגאַטען פון האַנדעלס-מיניסטעריום כדי אויסצוהערען די מיינונג פון די פּראָאינטערע-סירטע פירמעס אין דער בוימוואָל-אינדוסטריע.

גרויסע פערזאַמלונג פון סוחרים דעטאַליסטען

דער פעראיין פון סוחרים-דעטאַליסטען רופט צונויף אויף היינט אַ גרויסע פערזאַמלונג פון מיטגלידער און נישט-מיטגלידער, אויף דער דאָ-זיגער פערזאַמלונג וועט אַרומגערעדט ווערען די לאַגע פון די דעטייל-סוחרים, וואָס איז געשאַפען געוואָרען צוליב'ן קריזיס.

אויף דער טאָג-אָרדנונג געפינען זיך פאָל-גענדע פּונקטען; 1) די נייע עקזעקוציע-פאָרשריפ-טען; 2) דער צוואַנג צו פיהרען האַנדעלס-ביכער און די פראַגע פון אָרגאַניזירען בילליגע בוכהאַל-טעריע הילף; 3) פעראָרדנונג וועגען צענניקעס; 4) אַקציע צו פערבילליגערן דאָס דירה-געלד און די פּרייזען פון קאַרטעליזירטע און קאָנצעסיאָנירטע אַרטיקלען; 5) בילליגע מעדיצינישע הילף.

אומזאַץ-שטייער פון ניי-יאָהר

פון ניי-יאָהר אָן וועלען האַנדווערקער וואָס האָבען האַנדווערקער-קאַרטען צאָהלען נאָר 1 פּראָ-צענט אומזאַץ-שטייער.

סוחרים פון דריטער און פירטער קאַטעגאָריע וואָס וועלען פיהרען האַנדעלס-ביכער לויט'ן סיס-טעם פון פעראיינפאַכטער בוכהאַלטעריע וועלען צאָהלען דריי פירטעל פּראָצענט, צוזאַמען מיט'ן צושלאַג פאַר קאָמונאַלע אינסטיטוציעס וועט דאָס בעטרעפען 2 און אַ האַלב פּראָצענט.

סוחרים וואָס וועלען נישט פיהרען קיין האַנדעלס-ביכער וועלען ווייטער צאָהלען 2 און אַ האַלב פּראָצענט.

האנדווערקער-צוזאמענפאהר אין קאַלאַ

לויט דער איניציאַטיוו פון דער לאָדזער האַנדווערקער-קאַמער, איז אין קאַלאַ פאָרגעקומען אַ צוזאַמענפאָהר פון די האַנדווערקער אין קאַלער קרייז. ס'זענען אַנוועזענד געווען 150 פאָרשטע-הער פון יודישע און פוילישע סוחרים.

דער פּרעזידענט פון דער לאָדזער האַנד-ווערקער-קאַמער זאַושיצקי האָט אויפגעפאָדערט די פערזאַמעלטע צו אַרבייטען אין אַן ענגען קאָנטאַקט מיט דער האַנדווערקער-קאַמער. ביי דער דאָזיגער אַרבייט דאַרף נישט געמאַכט ווערען קיין אונטער-שיד פון ראַסע, רעליגיע, נאַציאָנאַליטעט און פּאָ-ליטישע איבערצייגונגען. דאַן האָט נאָך גערעדט דער דירעקטאָר פון דער לאָדזער האַנדווערקער-קאַמער ד"ר זאַטין. צום סוף זענען אָנגענומען געוואָרען אַ גאַנצע רייהע רעזאָלוציעס, צווישען וועלכע ס'געפינט זיך אויך דער בעשלוס צו לוס-טרירען די האַנדווערקער-וואַרשטאַטען.

די ערשטע און איינציגע פארבעריי און אַפּרעטור פאַר זיידען-שטאָפען אין פוילען ווערט אויסגעבויט הינטער לאָדז

(אג) ווי מיר דערוויסען זיך ווערט אין ראָ-קיטשע, הינטער לאָדז, אויסגעבויט דורך אַ שוויי-צאַרישע פירמע אַ גרויסע פאַרבעריי און אַפּרעטור פאַר זיידען-שטאָפען. דאָס אויפבויען אין פוילען אַ פאַרבעריי און אַפּרעטור פאַר זיידען-שטאָפען וועט האָבען אַ קאָלאָסאַלע בעדייטונג פאַר דער זיידען-אינדוסטריע. דאָס וועט זיין די ערשטע און דערווייל איינציגע זיידען-אַפּרעטור און פאַרבעריי אין פוילען, ביז-איצט האָבען די זייד-פאַבריקאַנטען געמוזט זייערע סחורות שיקען צום פאַרבען און אַפּרעטורען קיין אויסלאַנד אין די שווייצאַרישע, בעלגישע, איטאַליענישע אָדער עסטרייכישע פאַב-ריקען און מיליאָנען זלאָטעס זענען אַרויסגעשיקט געוואָרען קיין אויסלאַנד אויף צו בעצאָהלען פאַר דעם פאַרבען און אַפּרעטורען די זיידען-סחורות וואָס זענען אויסגעאַרבייט געוואָרען אין לאָדז.

גרויסע בעשטעלונג אויף באַנ-וואָלנע העמדער פאר האלאנד

(אג.) אַלס רעזולטאַט פון וויזיט פון דירעק-טאָר פון דער פויליש-האָלענדישער האַנדעלס-קאַמער ה' וואַצלאַוו באַנקאָווסקי אין לאָדז, איז שוין פי-נאַליזירט געוואָרען די ערשטע גרעסערע פּראָבע טראַנזאַקציע און נעמליך: איינע פון די היגע גרעס-טע באַנוואָל-פירמעס האָט אָנגענומען אַ בעשטעלונג אויף אַ גרעסערע פּאַרטיע באַנוואָל העמדער, וואָס וועלען אַרויסגעשיקט ווערען קיין האָלאַנד.

בכדי ענערגישער צו פינאַליזירען די אויס-טויש טראַנזאַקציעס האָט די פויליש-האָלענדישע האַנדעלס-קאַמער בעשטימט אויף לאָדז אַ ספּעציע-לען פאָרשטעהער דעם ה' אַלעקסאַנדער שוואַרץ, וועלכער וועט אין נאָמען פון דער קאַמער דירעקט אַדורכפיהרען די אונטערהאַנדלונגען מיט ד פירמען.

ווען איז א בעקער-מייסטער נישט פער-אנטווארטליך פאר שלעכט געבעקס?

אַן אינטערעסאַנטער געריכטס-פּראָצעס

ווי ס'ווייזט די ביז איצטיגע פּראַקטיק אין אַ סך פאַלען זענען בעקער-מייסטער און פליישער בע-שטראָפט געוואָרען דורכ'ן געריכט, אָדער אַדמי-ניסטראַטיווער מאַכט פאַר די פערקויפטע דורך זיי פּראָדוקטען שעדליך צום נוצען. לעצטענס איז פאָר-געקומען אַן אינטערעסאַנטער פּראָצעס, וועלכער האָט פעסטגעשטעלט אַז נישט שטענדיג איז שולדיג דער בעקער פאַר'ן פערשפּרייטען דאָס שלעכטע געבעקס, וועלכע זענען שעדליך פאַר דער בעפעלקערונג.

נעמליך: דער לייטער פון איינע פון די גרעס-טע מעכאַנישע בעקערייען אין וואַרשע פון דער אַק-ציען-געזעלשאַפט ה.ב. איז צוגעצויגען געוואָרען צו פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר דעם, וואָס דאָס ברויט און זעמעל אויסגעבאַקען אין זייער בעקעריי און איז אַרויסגעלאָזען געוואָרען אין גאַס צום פערקויפען האָט אין זיך דערהאַלטען אַן אַנשטעקענדע קראַנק-הייט. אין געבעקס האָט מען געטראָפען סמנים פון שימעל.

דער פערטיידיגער פון דעם בעשולדיגטען אַד-וואָקאַט ה' הערשבערג האָט בעשטעטיגט די פאַקטי-שע לאַגע און האָט גלייכצייטיג פעסטגעשטעלט, אַז ס'איז נישט צוליב'ן שולד פון בעשולדיגטען, ווייל דאָס מעהל האָט ענטהאַלטען פערבאָרגענע דעפעקטען, וועגען וועלכע דער בעקער האָט נישט געקאָנט וויסען. די פערטיידיגונג האָט געבעטען אַרויס-רופען אַלס עקספּערט אַ בעקער-מייסטער, וועלכער זאָל אויפקלערען צי דאָס נישט געזונטע געבעקס איז אַ רעזולטאַט פון דער פערבאָרגענער קראַנקהייט פון מעהל, צי אויך אין דעם פאַל איז שולדיג דער בעקער?

דער בעשולדיגטער האָט אָפּאָנירט קעגען אַ-רויסרופען אַן עקספּערט אין יענע פאַל האָט ער פּאָ-געלייגט אַז אויב שוין אַרויסרופען אַן עקספּערט איז נישט קיין בעקער, נאָר אַן אוניווערזיטעט-פּראָפע-סאָר.

דער פערטיידיגער האָט אָנגעוויזען אַז אין דעם בעריהרטען ענין גייט נישט וועגען אַ וויסענשאַפט-ליכער מיינונג צו וואָס עס איז נויטיג אַ פּראָפע-סאָר, נאָר וועגען טעכניש ווירטשאַפטליכע קענטער-שען, וועלכע אין דער ערשטער רייה קען נאָר בע-זיצען אַ קוואַליפיצירטער בעקער-מייסטער.

דאָס געריכט האָט בעשלאָסען אַרויסצורופען אַלס עקספּערט אַ בעקער-מייסטער.

דער עקספּערט קאַזשימיעזש יאַראָש אויף דער געשטעלטער איהם פראַגען האָט אויפגעקלערט: אַז די אָנשטעקענדיגע אַזוי גערופענע קאַרטאָפעל-קראַנק הייט איז די פערבאָרגענע קרענק פון מעהל, וועלכע דער בעקער אין די גרענעצען פון די איינאָרדנונגען פון זיין בעקעריי קאָן נישט פעסטשטעלען.

דער בעשולדיגער האָט געפאָדערט אַ שווערע שטראָף בעשטעטיגענדיג אַז דאָס געבעקס איז אָנגעשטעקט מיט באַקטעריעס, וועלכע זענען געפעהר-ליך פאַר'ן קאָנסומענט, וואָס איז גורם צו דער פערשפּרייטונג פון פערשידענע קראַנקהייטען צווי-שען דער בעפעלקערונג.

דער פערטיידיגער האָט בעוויזען אַז כדי פעסט צושטעלען דעם פערברעך איז דאָס וויכטיג, צי האָט דער בעשולדיגטער געוואָלט, אַז נישט דער ערלויבטער פערברעכערישער טאַט מיט'ן געבעקס זאָל געשעהן, עווענטועל ביים פערקויפען דאָס גע-בעקס, צי האָט ער געוואוסט אַז דאָס מעהל איז קראַנק און האָט בעוואוסטזיניג מסכים געווען, אַז דאָס קראַנקע געבעקס זאָל אַרויסגעלאָזט ווערען צום פערקויף.

צוליב דעם, וואָס אין דעם פאַל איז נישט גע-ווען מצד דעם בעשולדיגטען אַפילו די אונפאָרזיכ-טיגקייט, ווייל דאָס מעהל האָט אין זיך דערהאַל-טען פערבאָרגענע פעהלערען, קאָן קיין רייד נישט זיין וועגען דער שולד פון בעשולדיגטען.

דאָס געריכט האָט מסכים געווען מיט דער שטעלונג פון אַדוואָקאַט הערשבערג, און האָט דעם בעשולדיגטען בעפרייט.

דער אורטייל בנוגע פערבאָרגענע פעהלערהאַפ-טיגקייטען אין מעהל האָט אַ גרויסע בעדייטונג פאַר האַנדווערקער פון דער שפּייז-בראַנזשע.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

דינסטאג
יח
18
תשרי תרצ"ג

אקטאבער
זון-אויפגאנג 5.58
זון-אונטערגאנג 5.45

פון האנדעלס-געריכט

די פירמעס „שטיינבערג, שפיעוואק און שותף", „מיכאל שפיעוואק און שותף" און „לעשנא" רעגולירען מיט די קרעדיטארען

אין שייכות מיט דעם אופדלאקשטש פון די פירמעס „שטיינבערג, שפיעוואק און שותף" און דעם בעזיצער פון דער פארבעריי און מערצעריזירעריי „מיכאל שפיעוואק און שותף" איז אויף די זיצונ-גען מיט די קרעדיטארען געקומען צו אן אויסגלייך, אין די נאהענטסטע טעג וועלען די רעגולאציע-פאר-שלאגען בעטראכט ווערען דורכ'ן האנדעלס-גע-ריכט.

* * *

דאס געריכט האט אויף דער נעכטיגער זיצונג פערלענגערט אויף א חודש דעם טערמין אויף אנצומעלדען די פראטעזיעס צו דער פירמע „וואט" בעזיצער פון א טעכנישער ביורא.

* * *

אויפ'ן ארט פון דעם ביזאיצטיגען ריכטער-קאמיסאר פון טויבע פאזנער, איז אלס נייער ריכ-טער-קאמיסאר נאמינירט געווארען דער האנדעלס-ריכטער אסער.

* * *

דאס געריכט האט דערלויבט דער פירמע „לעש-נא" אויף א פרידליכען אופן צו רעגולירען די חובות אבער נישט ווייניגער פון 25 פראצענט.

עקזעקוציעס אויף קהל"ה-שטייערן

אין שבתים און יום-טובים

מעמאריאל פון דער קהלה צום בילדונגס-מיניסטער וועגען דעם נייעם עקזעקוציע-געזעץ

ווי שוין בעוואוסט איז לויט דעם נייעם עקזע-קוציע-געזעץ געהען אלע מאגיסטראט-שטייערען, דערונטער אויך דער קהלה-שטייער, אריבער צו דער פינאנץ-קאמער.

לויט דעם נייעם געזעץ איז פאראויסגעזעהען אז זונטאג און קריסטליכע חגאות וועלען קיין עקזע-קוציעס נישט פארקומען, אזוי ווי אין דעם געזעץ איז נישט דערמאנט שבתים און יום-טובים איז מעגליך אז עקזעקוציעס אויפ'ן קהלה-שטייער וועט קענען פארקומען אין שבתים און יום-טובים.

די קהלה-פערוואלטונג האט זיך דעריבער גע-ווענדעט מיט א מעמאריאל צום בילדונגס-מיניסטער מיט א בקשה אויסצופועלן ביים פינאנץ-מיניסטער אז עקזעקוציעס אויף קהלה-שטייערן זאלען נישט גע-מאכט ווערען שבתים און יום-טובים

ס'האט זיך ארויסגעוויזן עפיס אנדערש...

סענסאציאנעלע אויפקלערונג וועגן דעם אנפאל אויף דער לייטערין

(2) מיט א וואך צוריק האבען מיר איבער-געגעבען וועגען א רויב-אנפאל אויף פיעטריקא-ווער 119, וואו עס איז בערויבט געווארען די לייטערין פון דער טאבאק-הורטאווניע, זאפיא קא-וואלסקא.

לויט איהרע רייד איז אויסגעקומען, אז א באנדיט האט זיך אריינגעקריגען דורכ'ן פענסטער אין איהר דירה, איהר געבונדען, פערשטאפט דאס מויל, און צוועקגערויבט 5,300 זלאטעס במזומן און א גרעסערען סכום טאבאק-אויסארבייטונגען.

לכתחילה האט מען זי צו-וה-געלאזט, אבער אז מען האט זי שפעטער צוגעדריקט צו דער וואנט, האט זיך ארויסגעוויזען, אז די מעשה מיט'ן אנפאל איז ארום און ארום אנ'אויסגעטראכטע, און אז דער ענין שטעלט זיך פאר אזוי:

אין דער טאבאק-הורטאווניע אויף פיעטרי-קאווער 119, וואס געהערט צו א געוויסער טעקלא גומאווסקא, האט געארבייט א לענגערע צייט די לייטערין זאפיא קאוואלסקא.

די קאוואלסקא האט געגאסען פונ'ם פול-שטענדיגען צוטרוי פון איהר באלעבאסטע.

נישט לאנג צוריק איז זי געווארען א כלה פון איינעם אלעקסאנדער קוזשמיענסקא (אויף קעלמא 38).

דער חתן האט זיך דער עיקר געשטיצט דערויף, אז זיין כלה וועט אויך ארבייטן נאך דער חתונה, ווייל — ווי ער האט איהר דערקלעהרט — וועלען זיינע פערדינסטען נישט סטייען אויף חיונה.

קאוואלסקא האט דערויף מסכים געווען.

ביני לביני האט זי זיך מיט עטליכע וואכען צוריק דערוואוסט, אז אין הסכם מיט דער פער-ארדענונג פון פינאנץ-מיניסטעריום ווערט בעגרע-ניצט די צאהל פון טאבאק-הורטאווניעס, און אזוי ווי דער גומאווסקא'ס געוועלב דארף אויך ליקווי-דירט ווערען, וועט זי ממילא בלייבען אהן א פאס-טען.

דאס וואלט בעדייט, אז זי דארף זיך אפזא-גען פון ווערען א ווייבעל...

האט זי זיך מיישב געווען מיט איהר חתן, און ס'איז ביי זיי געבליבען מ'זאל אינסצענירען דעם באנדיטען-איבערפאל, און אזוי-ארום בלייבען ביי א ביסעל געלד, פאר וועלכען זיי וועלען זיך אליין קענען עפענען א געשעפט, און צוזאמענ-לעבען, ווי מאן און ווייב...

וכך הוה: עס איז אלץ גאנץ גוט אדורכגע-פיהרט געווארען, אבער — פאליציי האט נישט צוגעלאזט ס'זאל אדורך כשורה.

איצט איז שוין, ב"ה, חתן-כלה ארעסטירט, דאס געלד און די סחורה איז אפגענומען.

א ביטערע „מלחמה" צוליב... אתרוגים

איז נעכטען אויסגעבראכען צווישען א טאטע מיט א זוהן!

אויפ'ן נייעם מארק איז נעכטען געווען „ליהודים". שויבען זענען געפלויגען ווי בעת אנ'ערד-ציטערניש, און אייגער א צובלוטיגטער בחור האט געשריגען: פאליציי! פאליציי!

אין פלוג האט מען געמיינט, אז עס איז אויסגעפיהרט געווארען א באנדיטען-אנפאל, נאר ווי ס'האט זיך אבער באלד ארויסגעוויזען, איז דארט, אויפ'ן נייעם מארק נומ' 10, אויסגעבראכן א „מלחמה" צווישען א פאטער מיט א זוהן, און צוליב וואס? — צוליב... אתרוגים!

אויפ'ן נייעם מארק נומ' 10 וואוינט א געוויסער עמנועל קאפעלוש, א ייד א סוחר, וואס האט זיך „ספעציאליזירט" אין דער „אתרוגים-בראנזשע". יאהרען-לאנג מסחרט ה' ק. פאר סוכות מיט אתרוגים און מיט לולבים.

אין דעם מסחר העלפט צו ק'ס א זוהן, הערשעל, וועלכער איז א גרויסער פאכמאן אין דער אתרוגים-בראנזשע...

נעכטען, ווי ס'ווייזט אויס, איז צווישען דעם פאטער און זוהן, בעת'ן ליקווידירען דעם מסחר, אויסגעבראכען א מחלוקה. דער פאטער האט גע-האט א טענה צו הערשלען, אז ער דארף איהם צוריקגעבען 500 זל. און דער זוהן האט ווידער געהאט טענות צום פאטער, אז דאס געלד האט ער כשר פערדינט.

וואס ווייטער איז געווען, איז נישט וויכטיג. גענוג איז, אז הערשעל האט אויסגעבראכען די שויבען און געגומען שרייען: געוואלד, פאליציי!

אז די שכנים זענען ארויף אין שטוב ארייין, איז דארט געווען חושך: דער זוהן האט זיך גע-ווארפען אויפ'ן טאטען, און דער טאטע האט גע-מקל'ט דעם זוהן. ביים זוהן האט גערינען דאס בלוט פון די הענד, פון פנים און פון קאפ, און דאס אלץ איז געווען צוליב... אתרוגים!

PRYWATNE POGOTOWIE LEKARSKIE
TEL. 12-333 ZIELONA № 6.
Szybka pomoc lekarska.–PRZEWÓZ CHORYCH

וועגען שענקען פראצענטער

פון פערלעגענע שטייערן

דאס פינאנץ מיניסטעריום האט ארויסגעגע-בען א צירקולאר לויט'ן נומער 22465, אין וועל-כען אלע שטייער-אמטען ווערען בעאויפטראגט צו שענקען די פראצענטער פון די פערלעגענע שטיי-ערען די סוחרים און האנדווערקער, וועלכע דאס בעצאהלען די פראצענטער קען רואינירען.

די פעראינטערעסירטע דארפען וועגען דעם אפגעבען ספעציעלע ביטעס אין די שטייער-אמטען

רעגיסטראציע פון יאהרגאנג 1912

(2) היינט, דינסטאג, דארפען זיך שטעלען אין מיליטער-ביורא (זאוואדזקא 11) צו רעגיסטרא-ציע יונגעלייט פונ'ם יאהרגאנג 1912 און עלטערע, וועלכע האבען זיך לעת עתה נישט געשטעלט צו רעגיסטראציעס, און וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פון 3 קאמיסאריאט מיט די פאמיליען-נעמען, וואס הויבען זיך אן מיט די אותיות:

L Ł M

און פון 9 קאמיסאריאט:

A B C D E F

מארגען, מיטוואך, פון 3 קאמיסאריאט:

N O

און פון 9 קאמיסאריאט:

G H Ch I J K L

א הפסקה אין די שולען

(2) אין שייכות מיט דעם „אפשפארונגס-טאג", וואס דארף פארקומען דעם 31. ד. ח. וועט דעם טאג אין די שולען נישט ווערען געלערנט.

אזוי ווי אבער דעם 30. פאלט אויס זונטאג און דעם 1. ק. ח. איז א חגא — וועלען די לימודים איבערגעריסען ווערען אויף 3 טעג.

דיפטעריט אין מיטעל-שולען

(2) לעצטענס איז אין עטליכע לאדזער מיטעל-שולען אויסגעבראכען די דיפטעריט-עפי-דעמיע.

אין שייכות דערמיט האט די לאדזער מאכט ארויסגעגעבען א פערארדנונג, אז אין די דאזיגע שולען זאלען איבערגעריסען ווערען די לימודים.

דער שטרייק איז דער פירמע „אדאלף האראק"

(2) די נעכטיגע קאנפערענץ וועגען דעם סכסוך אין דער פירמע „אדאלף האראק" האט נישט געבראכט צו קיין רעזולטאט.

די וועבעריי איז נעכטען דעריבער געשטאנען.

אויך די שפינעריי האט זיך נעכטען אפ-געשטעלט.

ארויסגעפיהרט אויף א וואגען דאס גאנצע געוועלבעל

(2) עהערנעכטען אין אוונד האבען זיך גנבים אריינגעקריגען מיט נאכשליסלען אין שפייז-געוועלב פון חייה וויינקראנץ, אויף פיעטריקא-ווער 108 און אויף א וואגען ארויסגעפיהרט דאס גאנצע ביסעל סחורה.

דער היזק בעטרעפט אנ'ערך 5000 זלאטעס.

ס'ווערט געזוכט

א געוויסער ישעיה (זוהן פון הערש בער) פערלמוטער, 62 יאהר אלט, געבוירען אין זשיטא-מיר, מיט 15 יאהר צוריק זיך איבערגעצויגען קיין לאדז, דארף זיך ווענדען אין דער קהלה-קאנצע-לאריע.

די מאדערנסטע און בעסטע
מענער-היטען
אין אלע פארבען
צו קאנקורענץ-פרייזען
בעקומט מען נאר ביי

קלאנג-קינא-טעאטער
ZACHĘTA
26 זגערזשער 26
היינט און פאלג. טעג!
מעכטיגע דראמע פון לאנד פון דער אויפגעהענדער זון
בלויער עקספרעס
פילם פון דער סאוויעטישער פראדוקציע
אין די הויפט-ראלען:
Czerniak i Sawaliew.
ס'נעהמען אנטייל אמעריקאנער, יאפאנער, כינעזער, ארבייטער, פרויען, קינדער. די אקציע קומט פאר אין וואגאנען פון א לויפענדען צוג.
אנהויב פון די סעאנסען טעגליך 4 נאכמיטאג שבת און זונטאג 12 א זייגער בייטאג.

באנק־פאלסקי פערקלענערט די דיסקאנטא

די לעצטע טעג האט די ליטונג פון „באנק פאלסקי" בעשלאסען ווייטער צו פערקלענערן די קרעדיטען און די דיסקאנטא פון וועקסלען.

דאס דאזיגע שטעהט אין צוזאמענהאנג דער־מיט, וואס דער זאפאס פון גאלד און וואליטא אין „באנק פאלסקי" ווערט קלענער.

די „באנק פאלסקי" וועט אין די נאהענטסטע חדשים ווייטער אנווענדען די פאליטיק פון פער־קלענערן די דיסקאנטא פון וועקסלען פאר די פאבריקאנטען און סוחרים.

זיי האבען בעצאהלט פאר די לאדעס

בעצאהלט אויפ'ן ארט מיט'ן טויט

(2) דעם 26 אויגוסט איז עס געשעהען: זיגמונט סאבאנסקי און סטעפאן דוביס האבען זיך גוט אנגעגעסען מיט לאדעס ביי דעם לאדעס־פערקויפער יוזעף סטשעכאווסקי (פון מיעדזשאנא 5) און אז ער האט געפאדערט בעצאהלט פאר די קאנסומירטע גרויסע פארציעס, זענען זיי איהם בעפאלען, און אזוי לאנג מערדערליך געשלאגען, ביז — זיי האבען איהם דערמארדעט.

נעכטען האבען זיי בעקומען א פסק דין פון קרייז־געריכט: סאבאנסקי — 3 יאהר טורמע, און דוביס — 4 יאהר.

שמואל פייערשטיין

איז דער נאמען פון געפונענעם הרוג אויף דער קאלישער באהן־ליניע

(—) ווי מיר האבען שוין נעכטען מודיע געווען האט מען אויף דער קאלישער באהן־ליניע געפונען א טויטען־קערפער פון א יודישען אונבע־קאנטען יונגערמאן.

נעכטען אין אווענד איז געקומען צופאהרען קיין לאדז דער ווארשאווער איינוואוינער טובי' פייערשטיין (אל. יעראזאלימסקא 25), וועלכער האט אין דעם טויטען קערפער דערקאנט זיין זוהן שמואל, 25 יאהר אלט.

ווי מען גיט איבער זאל מיט דעם בחור האבען פארגעקומען אנ'אומגליקספאל אויף די באהן־שינעס.

דער אומגעקומענער איז געווען אנ'אנגע־שטעלטער אין ווארשע, ביי דער פירמע „ראיאל".

היינט ווערט ער געבראכט צו קבורה.

פאליטישער פראצעס

(2) דאס קרייז־געריכט האט נעכטען פער־משפט די בעשולדיגטע אין אנטימל כה'שע טעטיג־קייט:

דור ראובן איזראעליעוויטש — אויף 4 יאהר טורמע; רבקה זילבער און ברכה וויינרעב — צו 2 יאהר; פישעל לעווין און לייזער מעסער — אויף אנדערטהאלבען יאהר.

צוזאמענשטויס פון אנ'אויטא מיט א וואגען

(2) אויף זשגאווער גאס איז נעכטען דער שיכור'ער שאפער באלעסלאוו גזשיוואנאוויטש ארויפ־געפאהרען מיט זיין לאסט־אויטא אויף דעם וואגען פון מלך בראדמאן פון טושין.

ביים פערד איז צובראכען דער לינקער פוס. דער שאפער איז ארעסטירט.

מיט א ציגעל איז קאפ

(2) אויף דער דורכגייענדיגער 70־יאהריגע שרה גייט (לוטאמירסקא 9) איז לעם עלעקטאנ־דריסקא 2 ארונטערגעפאלען א ציגעל פון דעך און צושעדיגט איהר דעם קאפ.

ס'איז ארויסגערופען געווארען פאגאטאוויע.

גנבות

(2) ביי יוסף וואלפיש'ן (פאלודניאווא 36) האט מען ארויסגעגנב'עט פערשידענע חפצים אויף א סומע פון אנ'ערך 3 500 זלאטעס.

ביי רבקה ראדאשיצקא (פאלנאצנא 8) האט מען ארויסגעגנב'עט פערשידענע זאכען פאר 570 זלאטעס.

אפטייקען

היינטיגע נאכט־דיזשורען

(2) היינט בייאכט דיזשורירען: י קאפראוו־סקי (נאוואמיעיסקא 15), ס. טראווקאווסקי (בזשע־זשינער 56), מ. ראזענבלום (שרודמיעיסקא 21), מ. בארטאשעווסקי פיעטרקאווער 95), י. קלופסא (קאנטנע 54), ל. טשינסקי (ראקיטשינער 53).

גנבות אין די אונטערשטאטישע ווילעס

(2) לעצטענס האבען זיך שטארק פערמעהרט די גנבות אין די אונטערשטאטישע ווילעס, וואו עס גראסירט א גוט־ארגאניזירטע גנבים־באנדע.

די גנבים ליידיגען אויס די ווילעס פון אלץ וואס עס לאזט זיך: נעהמען צו געלד, וועקסלען, מעבעל־שטיק א.א.וו.

דערביי בענוצען זיי זיך אויך מיט'ן איינ־שלעפערן די וועכטער און די בעלעבאטים.

אזוי ווי די פאליציי קאן זיך נישט אנ'עצה געבען מיט די גנבים, און ס'איז דערוויייל נישט געלונגען צו קומען אויף זייערע שפורען, האבען א רייה בעזיצער פון אונטערשטאטישע ווילעס בע־שלאסען צו ארגאניזירען א זעלבסטשוץ.

Dr. Z. RAKOWSKI

ספעציאליסט פאר

אוירען, נאז, האלז און לונגען־קראנקהייטען

11 ליסטאפאד 9 (קאנסטאנטינער)

טעל. 127-81

שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7

נעמט אויך אן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 11—2.

אין כעלמי פון 8—9 פריה.

יודיש קאמעראל־טעאטער

אלעע 1־טער מאי 2.

יודיש דראמ. טעאטער אין ווילנע

ווילנער טרופע

אנפירונג: מ. מזאה. XVII יאר

היינט, דינסטאג, דעם 18־טען אקטאבער, 9 אוונט צום 5־טען מאל

בונט אין אויסבעסערונגס־הויז

א היינטצייטיקע טעאטער־שטיק אין 3 אקטען.

מחבר: פעטער־מארטין לאמפעל. יידיש: מ. מ. רעזשי: יעקב ראטבוים.

פירען אוים:

פאסטאר	יעקב קורלענדער	פריץ	חבל בוזגאן
פערוואלטער	דניאל שפירא	קורט	יעקב מאנסדארף
וויקטאריא	מרים ארלעסקא	ערווין	דבורה ראזענבלום
דערציער	משה פאטאשינסקי	קארל	***
פראקטיקאנט	נחום מעלניק	א בעזוכערין	רבקה שילער
		פאליציי־אפיציר	

(אויסבעסערונגס־זין)

דאס טעאטער־שטיק איז געבויט — ביי פרעהער דראמאטישער בעארבעטונג, אויפן גרונט פון אויטענ־טישע דאקומענטירטע געשעעענישן און פאקטן, פארשריבן דורך יינגלעך פון א אויסבעסערונגס־הויז אין דייטשלאנד.

בילעטען־פארקויף פון 11 ביז 2 פארמיטאג און 5—7 נאכמיטאג אין קאסע „עסמאריא", פון 7 אוונט אין קאסע פון טעאטער.

אדמיניסטראטיווע אנפירונג: ב. אסם.

יודיש טעאטער „פילהארמאניע" נארוטאוויטש 20

די בעליבטע סוברעטין **רעגינא צוקער** | בעריהמטער ארטיסט און זינגער **הערמאן פעניגשטיין**

די בעוואוסטע ארטיסטען: בערטא זאסלאווסקא, עווא שטאקפעדער, ליזא שלאסבערג, לעאן געטליכערמאן, קארל צימבאליסט, אהרן אייזענבערג, יוסף נייווירט און אנד.

היינט, דינסטאג שפילט די טרופע אין ברזשעזשין

מארגען, מיטוואך „ „ „ אין פאביאניץ

פרייטאג, ד. 21־טן, 9 אוונט ווידערהאלונג פון דער אויסגענומענער פרעכטיגער אפערעטע

„דער זיסער בחור"

איינצעלהייטען קומען.

היינטיגער חנוכת הבית אין „בית אלפנא"

דאס גימנאזיום „בית־אלפנא" — וועלכעס האט זיך איבערגעטראגען אין א נייעם פרעכטיגען לאקאל פיעטריקאווער 111 — פייערט היינט א חנוכת הבית.

דאס גימנאזיום „בית־אלפנא" ערפילט א גרוי־סע אויפגאבע און פערנעמט א חשוב ארט אויפ'ן קולטורעלען געביט פון יודישען לאדז, דאס גימנא־זיום פלעגט די יודישע טראדיציאנעלע, נאציאנאלע קולטור, לעגענדיג אכט קודם־כל אויף די אלטע קוועלען פון יהדות.

די יודישע געזעלשאפט אין לאדז וועט אוראי בעגריסען די היינטיגע פייערונג.

DOKTOR

M. WOŁKOWYSKI

צעגעלניאנא 4, טעל. 216-90

ספעציאל־ארצט פאר הויט־ און ווענערישע קראנקהייטען, מענער־שוועכע. אלע ארט אנאליזען, עלעקטראטעראפיע, בעהאנדלונג מיט קווארץ־שטראהלען.

נעמט אן פון 8—2 און פון 5—9 אוונט.

בעזונדער ווארטע־צימער פאר פרויען.

דער „הייליגער" ספארט

וואו אלע פעלקער און ראסען זענען גלייך...

(2) עהערגעכטען איז אין טאמאשאוו פארגע־קומען א פוטבאל־מעטש צווישען דער לאדזער „מכבי" און דעם דארטיגען „לעכיא".

אזוי ווי דער נצחון האט זיך געוויזען אויף דער זייט פון די לאדזער, האבען די היימישע אנהענגער פון „לעכיא" גענומען בעווארפען די „מכבי'ער" מיט שטיינער.

דער סוף איז געווען, אז מ'האט פון ספארט־פלאץ אוועקגעפיהרט דעם לאדזער שפילער מיע־טשיסלאוו אקערמאן (פאלודניאווא 20) מיט א צובראכענער נאז...

געהיימניספולע טראגעדיע

(2) נעכטען האט זיך צוויי מאל געפרובט נעהמען דאס לעבען, דורך ווארפען זיך אונטער'ן טראמוואי, עפיס אנ'אומבעקאנטע יודישע פרוי.

איינמאל לעם קילינסקיעגא 174 און דאס צווייטע מאל — אויף נאפיורקאווסקיעגא.

ביידע מאל איז די טראמוואי־מאשיניסטען געלונגען בעצייטענס צו פערהאלטען די וואגאנען, און די פרוי האט זיך אויפגעהויבען און איז ווייטער אוועקגעגאנגען.

ר. איזראעל

דאס בופעט־מיידעל

א סענסאציאנעל־עראטישער ראמאן פון דער לאדזער ווירקליכקייט

(141

ס'איז אבער געווען פערפאלען. פראנקענשטיין געהענדיג אין דער פאליציי האט שוין פון פריהער אויס בעשלאסען צו זאגען דעם גאנצען אמת, אויס־לעגיטימירען זיך מיט'ן אמת'ן נאמען און דערצעה־לען זיין גאנצע טרויעריגע געשיכטע.

— וואס איז מיר שוין פארא אונטערשיד, האט ער זיך געטראכט. איך האב אלץ פערלוירען און דאס איצטיגע לעבען איז פאר מיר ערגער ווי דער טויט.

אין דער בערלינער פאליציי האט פראנקענ־שטיינס דערצעהלונג און ווידוי ארויסגערופען א גע־וואלדיגע סענסאציע, אין דער פאליציי האט זיך אנ־געהויבען א פיבערהאפטע ארבייט, מ'האט אפגע־האלטען קאנפערענצען, ווי אזוי צו האנדלען און וואס צו טון מיט דעם דאזיגען משכן. מיט ארנאלדן איז דער ענין געווען לייכטער, ער איז געווען נאך פריער אין דער קארטאטעקע פון דער דייטשער קרי־מינאל־פאליציי אלס שטענדיגער פערברעכער, וועל־כער ווערט געזוכט דורך פערשידענע געריכטען אין דייטשלאנד. דעריבער איז ער באלד פערהאלטען גע־ווארען און געגען איהם איז פערפיהרט געווארען א פראצעס פאר דערמארדען איהאן, פאר וועלען דער־מארדען פראנקענשטיינען און פאר אויסשווינדלען דאס גרויסע פערמעגען פון אידא פראנקענשטיין.

דוד פראנקענשטיין איז פערהאלטען געווארען ביז צו א פערשטענדיגונג מיט דער פוילישער מאכט און א פולשטענדיגער אויפקלערונג פון דעם גאנצען ענין.

ווענען דער טראגישער פאסירונג האט זיך נאך אין דעמזעלבען אווענד דערוואוסט אדא, זי איז באלד אוועק צו אידאן אין דער וואוינונג, ביידע מאנספערשוינען זענען שוין געווען אפגעפיהרט אין דער פאליציי, די טויטע אידא איז געלעגען אין דערזעלבער שטוב, וואו זי איז ערמארדעט געווארען אונטער דער וואך פון א פאליציי־מאן, די קינדער זענען געבליבען בלויז אונטער דער אויפזיכט פון ביי דע דינסטען און דער באנע, וועלכע האבען זיך שטארק דערפרייעט ווען אדא איז אריינגעקומען. די דינסטמיידלעך און די באנע האבען אדאן געהאל־טען פאר זייער מאדאמס א פריינדין, און האבען זי איצט געבעטען אז זי זאל בלייבען מיט זיי און נישט לאזען זיי אליין. אדא האט גערן מסכים געווען דער־רויף און באלד זיך טעלעפאניש פערשטענדיגט מיט קובאן און אוועקגעשריבען א בריף קיין לאדז צו מאנקען און צום אדוואקאט פ. עלסקי, איבפארמי־רענדיג זיי געגוי וועגען אלץ וואס איז דא פארגע־קומען.

— — — — — — — — — —

אין לאדז האט זיך דער ענין אויך געדוקט פאראויס. לויט די אנווייזונגען פון אדוואקאט פאר־רעלסקי האט מאנקע אויסגעזוכט די פאטאגראפיע, וואס האט פארגעשטעלט זי צוזאמען מיט בערגען, און וואס איז געמאכט געווארען אמאל דורך בעריש מויז. די דאזיגע פאטאגראפיע איז געווארען גע־רען מאנקעס פאטער. מ'האט איהם נישט געזאגט ווער דאס איז, נאר געפרעגט צי ער קען אימיצען וואס געפינט זיך אויף דער דאזיגער פאטאגראפיע. דער אלטער האט אנגעקוקט די פאטאגראפיע און איז אויפגעשפרונגען פון ארט.

— מאנקע, דאס ביזטו דאך, ווי קומסטו צוזא־מען מיט דעם דאזיגען מענשען, דאס איז דאך דער, וועלכער האט מיך געדונגען צו בעגעהען דאס שרעקליכע פערברעכען וועגען וועלכען איך האב דיר דערציילט.

— אפשר האט איהר א טעות, האט אדוואקאט פארעלסקי געפרעגט דעם אלטען, צו וועלכען ער איז ספעציעל געקומען. אפשר איז דאס נישט ער?

— וואס רעדט איהר, הער אדוואקאט. איך וועל שווערען אז דאס איז דער אייגענער, איך דערקען איהם גוט, ער ליגט מיר גוט אין זכרון.

דער אלטער, מאנקעס פאטער, איז שוין דער־מאלט געווען קראנק. זיין פיבערהאפט שרעקליך לע־בען האט זיך איצט, ווען ער האט זיך אפגערוהט, אפגערופען אויף זיין געזונד, און מיט יעדען טאג האט ער געפיהלט אז ער ווערט אלץ שוואכער, און שוואכער, אז די כוחות פערלאזען איהם און ס'איז איהם שוין געבליבען וועניג צייט צום לעבען.

— איך ערקלער אייך, הער אדוואקאט, אז דאס איז הערזעלבער, האט דער אלטער ארויסגעקרעכצט איך דערקען איהם גוט.

פאר דעם אדוואקאט און פאר מאנקע איז מעהר נישט געווען קיין ספק, אז אין אלע אומגליקען וואס זענען ביז איצט פארגעקומען איז נישט עווען קיין ספק אז בערגער איז שולדיג, ער האט פערנארט פראנקענ־שטיינען, געהאצט אויף איהם א שקלאפען בלבול, געברענגט דערצו, אז מ'זאל איהם פערמשפטען צום טויט, און דאן געוואלט קומען צו פראנקענשטיינס פערמע־גען. פארעלסקי האט געקוקט אויף מאנקען, אזוי ווי ער וואלט זי געפרעגט וואס איז דא ווייטער צו טון. מאנקע האט פערשטאנען פארעלסקיס בליק, זי האט זיך נישט געקענט דעצידירען אויף דעם וואס איז איהר שוין לאנג איינגעפאלען צו טון.

איצט, האט זי זיך געטראכט, איז געקומען דער מאמענט, ווען זי מוז דאס טון, ווען ס'מוז נעהמען א סוף צו דעם אלעם און זי האט זיך געווענדעט צו איהר פאטער אין דער אנוועזענהייט פון אדוואקאט פארעלסקי.

— פאטער, הער אויס, וואס איך וועל דיר זא־גען, דו ביזט מיר טאטע, וועמען איך דארף האל־טען בכבוד, אזוי ווי די וועלט הייסט, אבער די אומ־שטענדען, אין וועלכע מיר האבען געלעבט האבען דערפיהרט דערצו, אז די בעציהונגען צווישען אונז האבען זיך אנדערש געשטעלט ווי ביי דורכשניטלי־כע מענשען, מיר זענען געשטאנען אויסער דער גע־זעלשאפט און האבען ממילא נישט געקענט האבען די טראדיציעס וועלכע ס'האט אין האט די ארומיגע געזעלשאפט, טאקע דעריבער קענען מיר אויך אנ דערש רעדען ווי ס'רעדען צווישען זיך א פאטער מיט א טאכטער פון דער עהרליכער און אנשטענ־דיגער געזעלשאפט.

(פארטזעצונג קומט).

צום היינטיגען אפצייכען־פערקויף
לטובת קרן קימת לישראל
(אויפרוף)

יודען!

גאולה תתנו לארץ! לייזט אויס דעם באָדען פון ארץ־ישראל פאַר׳ן יודישען פאָלק.

נאָך קיינמאָל איז דער דאָזיגער רוף נישט געווען אַזוי פערשטענדליך פאַר די ברייטסטע שיכטען פון אונזער פאָלק ווי היינט.

אונזער עקזיסטענץ איז שטענדיג בעדראָהט, אונזערע קינדער אָהן אַ צוקונפט, אונזערע פערמעגענס ווערען צונישט, אַלצדינג האָט קיין קיום נישט, ווייל מיר האָבען נישט קיין באָדען אונטער אונזערע פיס.

אַלץ אין יודישען פאָלק, יונג און אַלט, אָרים און רייך, אַלע די, וואָס ווילען זיך און זייערע קינדער, זייער גוף און זייער נשמה ראַטעווען, קוקען מיט בענקשאַפט נאָך ארץ־ישראל, דעם איינציגען וועג קעגן איבער דער וועלט, ווי מיר קאָנען געבען אַ פעס טען אייגענעם באָדען פאַר אונזער געפּלאָגטער אומה.

דאָרטען אין ארץ־ישראל האָט דער קרן קימת לישראל במשך פון זיין 30־יעהריגער עקשנותדיגער אַרבייט פאַרגעבערייט דעם באָדען פאַר די, וואָס האָבען בעצייטענס פערשטאַנען דעם וואונק פון דער געשיכטע און האָבען נישט געוואַרט אויף די גרעסטע יסורים אין גלות כדי אַנצוהויבען אַ ניי און בעסער לעבען אין ארץ־ישראל.

אַלץ וואָס מיר האָבען היינט אין ארץ־ישראל דאָס שענסטע און ערהאַבענסטע, אַלץ דאָס וואָס גיט אונז צו מוט און שטאָלץ, וואָס ווערט פון איי־גענע און פרעמדע אַזוי בעוואונדערט, דער עמק און תל־אביב, חיפה און די אוניווערזיטעט, די קאָלאָניעס און קבוצות, די שכונות און מושבות — אַלץ ישראל, יודישע בעלי־מלאכות און יודישע סוחרים,

אָבער דאָס אַלץ, הגם שוין גרויס און בעריי־טענספול, איז אַ טראָפּען אין ים, איז זעהר ווי־ניג אין פערגלייך מיט אונזערע בעדערפענישען.

נישט נאָר די יודישע יוגענד לעכצט נאָך ארץ ישראל, יודישע בעלי־מלאכות און יודישע סוחרים, יודישע פאַבריקאַנטען און יודישע אינטעליגענטען, זיי אַלע זוכען אַ מעגליכקייט אויסצוואַנדער׳ען און זיך איינצואָרדענען אין ארץ־ישראל, פאַר זיי אַלע מוז מען פאָרבערייטען באָדען אין ארץ־ישראל, סיי פאַר די, וואָס ווילען זיך בעזעצען אין דאָרף, סיי פאַר די, וואָס ווילען זיך בעזעצען אין שטאָט אָהן דעם קרן־קימת קען אין ארץ־ישראל צו קיין שום זאַך צו קיין שום אונטערנעהמונג נישט געלייגט ווערען קיין ריכטיגער יסוד.

מיר האָבען נאָך צו ווייניג באָדען אין ארץ־ישראל. דער קרן־קימת האָט די מעגליכקייט אויסצו־קעמפען גרויסע שטחים ערד אין ארץ ישראל, אויף וועלכע מען וואָלט געקענט בעזעצען טויזענדער יודישע משפחות.

יודען! גיט דעם יודישען נאַציאָנאַל־פאָנד די מיטלען דערצו. עס האַנדעלט זיך וועגען אייער אייגענער צוקונפט, וועגען דער צוקונפט פון אייערע אייגענע קינדער!

גאולה תתנו לארץ! לייזט אויס דעם באָדען פאַר׳ן יודישען פאָלק!

הועדה המאוחדות של הקרן הקימת לישראל בלודז.

היינט — פלענאר־זיצונג פון שקל־קאָמיטעט
(פאמוניקאם)

היינט 7 אָוונד קומט פאָר אין לאָקאַל פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע אַ פלענאַר־זיצונג פון אָרטיגען שקל־קאָמיטעט מיט דער בעטייליגונג דעם פאָרשטעהער פון דער לאַנדעס־צענטראַלע אין ווארשא ה׳ י. ראדזינסקי.

צו דער זיצונג זענען איינגעלאַדען געוואָרען פערטרעטער פון אַלע ציוניסטישע גרופּירונגען.

ביי דארם־טרענהייט

לעבער און גאַל־לייַדען, פעטזוכט און ניכט, מאָגען און דארם־קאַטאַר, געשווילעכץ פון דיקדארם־חאָנדר׳ ערקלאַנגען פון ענג־דארם בעוואָרנט דאָס נאַטירליכע ביטערוואַסער
Franciszka Józefa
שנעל און שמערץ־פריי. — צו בעקומען אין אַלע אַפּטייקען און סקלאַד־אַפּטעקעס.

די קאַבאַרעט־טענצערין
איהר ווארשאווער התן, און דער צירק־שפּרינגער, דער אַראַבער

(2) נישט לאַנג צוריק איז געקומען קיין לאָדז די קאַבאַרעט־טענצערין סטאַניסלאַווא אַשינסקאַ און זיך אַנגאַזשירט אין איינעם פון די היגע נאַכט־לאָקאַלען.

אַריינגעצויגען האָט זי זיך אין אַ פּריוואַט־וואוינונג, און איינמאָל, אַז זי האָט ביי זיך פּריוואַט אויפגענומען, אַלס גאַסט דעם צירק־שפּרינגער סאַיד, אַן׳אַראַבער, איז פּלוצים אַנגעקומען פון ווארשאַ. א יונגערמאַן איהר חתן.

סאַיד האָט נישט געוואָלט קאָמפּראָמיטירען די גאַסטפריינדליכע טענצערין, איז ער בעצייטענס אַרויסגעשפּרונגען דורכ׳ן פענסטער און געמאַכט פיס...

דער יונגערמאַן האָט אָבער נעכטען אויפגע־זוכט דעם אַראַבער אין דעם צירק, וואָס שפּילט איצט אין לאָדז, און ס׳האָט זיך געמאַכט חנא...

ס׳האָט זיך גענומט אַריינמישען פּאָליציי.

היינטיגע פרעמיערע פון דער ווארשעווער „יודישער באנדע"
אין „סקאלא"

אינם בענייטען טעאַטער „סקאַלאַ" קומט היינט אָוונד פאָר די פייערליכע פרעמיערע פון ווארשעווער רעווי־טעאַטער „די יודישע באַנדע". דער פּראָגראַם רופט זיך „טאַנצט, יודעלעך, טאַנצט" און בעשטעהט פון 15 נומערן. דער אינסצעניזאַ־טאָר און רעזשיסער (יצחק נאָזשיק) האָט געזאָרגט פאַר דער געהעריגער פאָרם און אייגענאַרטיגער אויספירונג.

* * *

דער רעזשיסער פון דער „יודישער באַנדע" יצחק נאָזשיק האָט נעכטען בעזוכט אונזער רע־דאַקציע און האָט אין אַ געשפּרעך אונז אינפאָר־מירט, אַז די „באַנדע" איז אַ גלגול פון יודישען קליין־קונסט־טעאַטער „סמבטיון" און סקאַלאַ־רעווי אין ווארשאַ.

— פאַרוואָס אַזוי פיל גילגולים? פּשוט! פון מיט 7 יאָהר צוריק ביז היינט, האָבען מיר זיך עטליכע מאָל גענענדערט. „סמבטיון" איז געווען אַ פאָלקסטימליכער מיניאַטור־טעאַטער; סקאַלאַ — אַ וואונק אויף ליטעראַרישקייט און קינסטלערישקייט און איצטער די יודישע באַנדע — אַ חבריה, וואָס לאָזט איין מינוט נישט לעבען און בעוועלטיגען די מרה שחורה; מיר רייסען איצט אָפּ פון׳ם היגען ניי־איבערגעבויטען הערליכען טעאַטער סקאַלאַ די שלעסער, מיט וועלכע עס זענען אין די לעצטע חדשים געווען פערשלאָסען פאַר יודיש טעאַטער.

אין דער „באַנדע" בעטייליגען זיך: חנה גראָס־בערג, ראָזאַ גאַזעל, לאַליאַ פאָלמאַן, זישע קאַץ, דוד לעדערמאַן, מנשה אָפּענהיים, בערל שוואַרצ־שטיין און איך, יצחק נאָזשיק.

אין די פּוילישע טעאַטערס

אין שטאָטישען טעאַטער ווערט היינט געשפּילט „מאַריוש".

אין קאַמעראַל־טעאַטער ווערט היינט געשפּילט „דירות־ליכווע".

אין „פּאָפּולאַרני" ווערט היינט געשפּילט די „צירק־פירשטין".

קאנצערטע

מאָרגען, מיטוואָך וועט דער בעריהמטער רוסישער כאָר און אָרקעסטער א.נ. וואָלגאַ־קאַפּעלע געבען אַ קאָנצערט אין פילהאַרמאָניע.

די וואָלגאַ־קאַפּעלע וועט אַרויסטרעטען אין אָריגינעלע רוסישע און אוקראַינישע פאָלקס־קאָס־טיומען און וועלען אויספיהרען רוסישע לידער און רוסישע אָפּערן־אַריעס.

* * *

דער וועלט־בעריהמטער פידעל־ווירטואָז יאַן קובעליק וועט דאָנערשטאָג אַרויסטרעטען מיט איין איינציגען קאָנצערט אין פילהאַרמאָניע.

דער נאָמען פון יאַן קובעליק איז אין דער גאַנצער וועלט גוט בעקאַנט און זיינע קאָנצערטען ווערען שטענדיג פערוואַנדעלט אין קינסטלערישע דעמאָנסטראַציעס פון גרויסען סטיל.

פון קינא „זאכענטא"

די דירעקציע פון קינא „זאכענטא" זגער־זשער 26, האָט צוליב יום־טוב זיך בעמיהט צו דעמאָנסטרירען איינס פון די בעסטע סאָוויעטישע בילדער. דאָס איז דער ערשטער סאָוויעטישער קלאַנג־פילם א. נ. „דער בלויער עקספּרעס". דאָס בילד האַלט דעם צושויער די גאַנצע צייט אין דער גרעסטער שפּאַנונג.

א גרויסער אויסוואהל
פון פאלטענס, אנציגער און שיך אין „קאנסום" ביי דער ווידז. מאנופאקטור

דער הערבסט און די נאַסע בלאָטיגע וועטערן צווינגען יעדען איינציגען זיך וואַרם אָנצוטון, און אין דער ערשטער רייהע מוז מען אויסטוישען דעם זומער־מאַנטעל אויף אַ וואַרימען הערבסט־ אָדער ווינטער־פּאַלטען.

און דאָס איינציגע וואַרען־הויז ביי אונז אין שטאָט „קאָנסום" האָט זיך טאַקע פערזעהען מיט אַ רייכען אויסוואַהל פון הערבסט־ און ווינטער־פּאַלטענס לויט די לעצטע מאָדע, פון די בעסטע קוואַליטעטען און אויספיהרונג, ווי אויך מענער־אַנציגער. גלייכצייטיג אַ גרויסער אויסוואַהל פון מענער־, דאַמען־ און קינדער־שיך. דאָס אַלעס פערקויפט דער „קאָנסום" טראַדיציאָנעל צו אויסערסט נידריגע פּרייזען, אויך אַלע אַנדערע אָפּטיילונגען זענען רייך פערזעהען, שוין נישט רעדענדיג וועגען די רעשטען, בראַק און סעקונדאַ פון די ווידזעווער אויסאַרבייטונגען, וועלכע ווערען פערקויפט בענזוי לויט פאַבריקס־פּרייזען.

„בונט אין אויסבעסערונגס־הויז"
די פרעמיערע ביי דער ווילנער טרופּע

וויפיל מאָל האָט זיך שוין אויסגעדראַקט, אַז מען דאַרף פאַר דער ווילנער טרופּע צופּאַסען אַ שופלאָד אין דער געשיכטע פון יודישען טעאַטער מיט דער געהעריגער אויפשריפט לויט דעם טראַפאַרעט: „דאָ ליגט די ווילנער טרופּע, וועלכע האָט געהאַט גרויסע פערדינסטען פאַר דער יודישער סצענע", אָבער יעדעס מאָל ווייזט זיך אַרויס, אַז דער פערמאָגענטער „אָנפ." פון דער טרופּע מ. מזאה האָט נאָך לחלוטין נישט בדעה צו פערנעהמען דעם פּאָסטעל צווישען די אונשטערבליכע (דער פּאָסטעל ציי קענט זיך אָגב נישט אויס מיט גרויסען לוקסוס) נאָך יעדען שיפּברוך זאַמעלט ער ווידער צונויף די איי־בערגעבליבענע רעשטלעך, גיט צו נייע, צעשענטערט די צוזאַמען און לאָזט זיך ווידער דרייסט איבער די ברייטע וואַסערען פון אַרומיגען „אדרבא און ווייס איך וואָס", מיט׳ן אייביגען לאָזונג „זש׳אי איסי, זש׳אי רעסט", דאָ בין איך, דאָ בלייב איך. עס בעגלייט איהם דערביי תמיד און סעקונדירט איהם זיין בעטרייער וואַפּענטרעגער מרים אַרלעסקאַ, און מע־גען סקעפּטיגער (אָדער נאַראָנים) מיט בילינע איי־ראָניע פרעגען די קלאָץ־קשיא, וואָס איז דאָס פאַר אַ ווילנער טרופּע, אין וועלכער עס איז שוין כמעט קיין איינציגער ווילנער נישט פערהאַן, זיי פערשטעהן נישט, אַז ווילנער טרופּע בעדייט נישט בלויז געאָ־גראַפישע אנגעהעריגקייט צו דער הויפּט־שטאָט פון די מזרח־קרעסען (פּונקט ווי מען מוז נישט דווקא שטאַמען פון כעלם כדי צו זיין אַ כעלמער), ווילנע בעדייט שוין פון לאַנג אַ שיטה אין דער יודישער טעאַטער־קונסט, אַ טראַדיציע, אַ שולע, אַן׳אויס־געשפּראָכענער אופן פון בעציהונג; כל זמן אָט די מאָמענטען זענען פערהאַן, איז פערהאַן אויך אַ ווילנער טרופּע!

און אַזוי איז עס געווען אויך נאָך דער לעצ־טער קאַטאַסטראָפע (שוין די וויפילסטע) מ. מזאה האָט די טרופּע רעקאָנסטרואירט, איבערגרופּירט, צוגעצויגען נייע קינסטלער, איינגעגאָסען אין זיי זיין עקשנות און ווילען און ווידער האָבען מיר די אוו אייביגע שטרעבען צו עפּעס נייעס און שעהנעס. טרופּע אין פּוילען מיט איהרע אַלטע טראַדיציעס ווילנער. די איינציגע יודישע קינסטלערישע טעאַטער.

צו דער ערעפנונג פון ווינטער־סעזאָן האָט די בענייטע טרופּע מיט איהר רעזשיסער ראַטבוים אויס געקליבען אַ פּיעסע וועלכע געהערט צום גרויסען מאָדערנעם טעאַטער־רעפּערטואַר. דאָס איז דער „בונט אין אויסבעסערונגס־הויז" פון פ. מ. לאַמפּעל אַן׳ערפאָלג — פּיעסע, וועלכע איז אין מאַנכע טעאַטערען געשפּילט געוואָרען גאַנצע סעזאָנען. אָבער די אויפפיהרונג פון דער דאָזיגער פּיעסע פאַר־דערט פון רעזשיסער און פון אַנסאַמבל גובר צו זיין אַ רייהע שוועריגקייטען און קודם כל צוויי גרויסע און פּרינציפּיעלע: ערשטענס, מוז אַריינגעהויכט ווע־רען דיכטערישער דראַמאַטישע נשמה אין דער פּיעסע, וועלכע איז אין גרונד גענומען נישט מעהר ווי אַ פּובליציסטישער לייט־אַרטיקעל, געמישט מיט כראָ־ניק פון אויסבעסערונגס־הויז, אָדער אין בעסטען פאַל אַ סאָציאַל־סעקסועלער טראַקטאַט, געמאַכט אין דיאַלאָגישער פאָרם צווייטענס מוז אַריינגעפּאַסט ווע־רען אין עסטעטיש־איינגעהאַלטענע ראַהמען דער דראַס־טישער סעקסועל נישט־נאַטירליכער עלעמענט, וועל־כער שטעלט מיט זיך פאָר איינס פון די פּראָבלעמען אין דער פּיעסע. דער רעזשיסער ביי די ווילנער האָט נאָך געהאַט פאַר זיך אַ ריזיג־שווערע אויפ־גאַבע, ווי אַזוי צו לאָזען זיך פריי בעוועגען דעם אַנסאַמבל אויף די ד׳ על ד׳ מעטער פון דער געענג־טער בינער סצענע, ווי אַזוי צו לאָזען פיהלען לופט און מאַסע אין אַ רוים, וואָס האָט קיין לופט נישט און וואו די מאַסע ווערט דערשטיקט.

דער „בונט אין אויסבעסערונגס־הויז" איז אַ טשעכישער רעפּאָרטאַזש, איבערגעזעצט פון די, וועלכע האָבען זיך אין די לעצטע יאָהרען בעוויזען אין דייטשלאַנד און אַרומגעהענדיג די ביהנעס פון גאַנצער וועלט האָבען זיי געהאַט אַ גרויסען ערפאָלג, טיילמאָל אַ סקאַנדאַלעזען („פערברעכער" „ציאַנ־קאַלי") דאָס איז אַ פּיעסע, וואו דעם מחבר געהט הויפּטזעכליך אין סאָציאַלען־פּראָבלעם, וועלכען ער שטעלט אויף, וואו דער קינסטלערישער עלעמענט איז אונטערגעוואָרפען דער קלאָרקייט און בולטקייט פון דער טענדענץ. וועלכע דער מחבר פערפאָלגט. און ווען דעם מחבר פעהלען אויס דראַמאַטישע בילדער אויף קלאָר צו מאַכען זיין אידעע, פיהרט ער אונזשעגירט אַריין ריין־פּובליציסטישע פראַזען, וועל־כע ווערט דעקלאַמירט דורך ספּעציעל דערצו בעד־רופענע אַקטיאָרען.

די פּיעסע איז אַ ביהנען־רעפּאָרטאַזש געבויט אויף ווירקליכע פאַקטען. זי שילדערט דאָס לעבען און די בעציהונגען אין אַן׳אויסבעסערונגס־הויז פאַר יוגענטליכע מענערישע פערברעכער און בראַדיאַגעס. די אַקציע שפּילט זיך אָפּ אין דער געגענוואַרט. ווי דער מחבר פערזיכערט (און מיר האָבען נישט קיין גרונד איהם נישט צו גלויבען) הערשען אַזעלכע פערהעלטענישען און עהנליכע אַנשטאַלטען נישט בלויז אין דייטשלאַנד, נאָר אין אַלע כמעט אַנדערע לענדער. מיט איין וואָרט, מיר האָבען דאָ איינעם פון די פיל גיהנמ׳ס פון דער מאָדערנער ציוויליזאַציע,

ווי ס׳איז דער גיהנם פון דער פּרוי, די פּראָסטיטוציע, באַרקאָמאַניע, פערברעכערישקייט, האַנדעל מיט פרויען און מיט שקלאַפען, היימלאָזיגקייט פון קינדער און אַנדערע סאָציאַלע שלעכטסטען פון דער היינטיגער געזעלשאַפט. דאָס איז נישט קיין אויסבעסערונגס־הויז, נאָר אַן׳אינקוויזיציע־אָרט פאַר דער יוגענד; דאָ ערציהט מען נישט, נאָר מען פערדאַרבט; דאָ איז נישט קיין שול, נאָר אַן׳אַקאַדעמיע פון פערברע־כענס. דאָס איז אַן׳אַנשטאַלט, וואו עס ווערען בע־וואוסטזיניג און בעוואוסטזיניג פערדאָרבען די בעסטע איינגעבוירענע איינגענשאַפטען פון דער יוגענד, צו די מעטאָדען פון ערציהונג געהערען דאָ פיזישע פּיין און מאָראַלישע פּראַוואָקאַציע און אין אָט דעם גיהנם איז פערהאַן אַ בעוונדערע, אַ ספּעצ־יעלע אָפּטיילונג: דער גיהנם פון דער פערוואַכטער סעקסואַליטעט, פון אויפגעבראַזטען געשלעכטליכען אינסטינקט און דראַנג, וועלכער געפינט נישט קיין זעטיגונג און ווענדעט זיך אין אַ ריכטונג פון אונבאַ־טירליכער בעפרידיגונג: פון האָמאָסעקסואַליזם און פערווראַסטיע.

איבער׳ן דאָזיגען גיהנם און זיינע אָפּטיילונגען שטעהען ווי די שליחים פון שׂטן מיט פויסט, ביטש, לאָפּאַטע, חוזק און פּראָוואָקאַציע אַלס ווירקונגס־מיטלען, ביזוע, שלעכטע, פערדאַרבענע, אונמאָראַ־לישע און ציניש לייט, פערוואַלטער און ערציהער בראש מיט דעם דירעקטאָר, דעם פּאַסטאָר, וועלכער דעקט די אַרומיגע העסליכקייטען און געמיינקייטען מיט ווערטער פול צביעות און מיט׳ן נאָמען פון הייליגען הימעל.

דעם מחבר, ווי געזאָגט, פעהלען מאַנכעס מאָל אויס קינסטלערישע מיטלען: ער לאָזט נישט, אַז די פאַקטען און האַנדלונגען זאָלען רעדען אַליין פאַר זיך און אָרגאַניש אַרויסטראָגען זייער אורטייל און פעראורטיילונג. די פערסאָנאַזשען מוזען אָפטמאָל אַנשטאָט צו האַנדלען רעדען פּובליציסטיק, וואָס דאָס באַטירליך שטערט די פולקייט און גאַנצקייט פון איינדרוק. אָבער אַלע כמעט אַרטיסטען איז דאָך יערען אין זיין ראָלע, געלונגען צו שאַפען אַ לעבע־דיגע געשטאַלט מיט איהרע כאַראַקטעריסטישע שטרי־כען, אייגענשאַפטען און ליידענשאַפטען: אַזעלכער איז דער אַלטער, איינגעהאַלטענער, אָבער טיף אין דער נשמה ציניש שׂבֿע פערוואַלטער (ש אפּירא), דער געהילף זיינער, דער אונוויסענדי־גער, און אכזריותדיגער ערציהער (פּאַטאַשינסקי) דער פערדאָרבענער קורט, וועלכער לאָזט פון זיך מאַכען אַ שפּילצייג אין די הענד פון די אויפזעהער (מאַגס־דאָרף) דער גאַטספּאָרטיגער פּאַסטאָר (קאַלענדער) וועלכער שטעהט נישט מאָראַליש העכער פאַר זיינע געהילפען. ערגער איז מיט דעם פּראַקטיקאַנט (מעלניק) וועלכער איז אינגאַנצען אין געפאַנגענ־שאַפט פון מחברס פּראָזע און וועלכען ס׳איז באמת שווער אַריינצוגעבען לי[illegible] רעזאָנירענדער

פיגור זיינער. אויפריכטיג און בעהאַלטענעם צער פון דערשטיקטער ווייטאַגדיגער שאַנדע איז דער שעהנער ערווין (דבורה ראָזענבלום), וועלכער איז אויסגעשטעלט די זינדיגע פּראַקטישע גלוסטונגען פון זיינע חברים ביי דער ציניש אָפּראַבאַטע פון די פאַרגעוועצטע.

אַ פּרעכטיגע קאָמפּער־געשטאַלט, פול מיט לייד־ענשאַפט, טעמפּעראַמענט, פּיאַטעסט־פּיבער שאַפט בוזגאַן, און הגם דער שטאַף, וועלכען עס שטעלט אין זיין רשות דער אויטאָר, איז פערהעלטנישמעסיג גרוי און אַרים, בעוויזט ער צו בעפאַרבען די גרוי־קייט מיט מעכטיגע אַקצענטען פון אַן׳אַתען בונטאַר.

אין דראַמאַטיש־קינסטלערישען זין בונגט אַריין אפשר די שאַרפסטע נאַמען אין דער פּיעסע וויקטאָריאַ (מרים אַרלעסקאַ). די דראַמאַטיש קייט איהרע ליגט שוין אין דער עצם לאַגע איה־ער אַלס איינע צווישען צעהנדליגער. זי איז נישט קיין אָרגאַנישער טייל פון אַנשטאַלט, זי איז נישט קיין מאַסט, קיין פאַרגעוועצטער, אָבער זי געוועלטיגט איבער אַלע מיט׳ן כוח פון איהר ווייבליכקייט, פון איהר רייץ, וועלכער איז זינדיג און בריטאַל, קאָן אָבער ווערען צאַרט־פערפיהרעריש און בעזיצט אין זיך געבענטערישקייט, פון וועלכער עס וויהט שוין מיט אונהיימליכקייט. איינע אַליין דערעהט זי זיך אַרום צווישען די יונגע זכרים מיט די צורייצטע טעבליטען און ווי אַ בעצווינגערין אין אַ לייבעך שטייג פייטשט זי זיי, פערטרייבט זי אָרער ציהט זיי צו מיט דעם כוח פון איהר ווילענסק־עפּטיגער לייד ענשאַפט.

„די טאָכטער פון תליון" — אַזאַ גערענק לויפט דורך, ווען מ׳זעהט אַרלעסקאַ אין דער אונהיימליך אויפרעגענדער סצענע מיט פּאַגט, דאַן מיט קורט׳ן און מיט פריץ׳ן.

זי איז געביטערין און אויסקלויבערין, אָבער דער, וועלכען זי האָט אויסגעוועהלט, דער וועט געהען אין שפּאַן פון איהר ווילען, פון איהר היפּ־נאָטיזירענדיגען בליק.

די גרויסע שוועריגקייטען, וועלכע דער רעזשי־סער האָט געהאַט ביים צופּאַסען די קליינטשיגע ביה נע צו די מאַסען־סצענעס, צו די סצענעס, וועלכע פאָדערען ברייטע און האַסטיגע בעוועגונגען, האָט ראַטבוים געלעזט אויף אַ גליקליכען אופן, דורך שניידען די סצענע אין פּלאַנען. קינסטלערישע אינ־טואיציע האָט איהם דיקטירט טאַקט און מאָס ביים דורכפיהרען די דראַסטישע סצענעס פון דער פּיע־סע, און אַזוי אַרום איז איהם געלונגען מיט דער הילף פון אינטעליגענטען אַנסאַמבל צו שאַפען אַ פּרעמיערע, מיט וועלכער די ווילנער טרופּע קאָן דרייסט אַריינטרעטען אין דער עקזיסטענץ פון איהר נייער מעטאַמאָרפאָזע.

לאזאר פוסס.

די קאנצעסיאנירטע צושניידער־שולע
פון א. אורמאן, אין לאדז, זשעלאנא 10 A

מאכט בעקאנט, אז היינט, דעם 17 טען אקטאבער, הויבען זיך אן די איינ־שרייבונגען צו די צושניידער־קורסען פון הערן און דאמען־בעקליידונג ווי אויך פאר קירזשנער. דער קורס וועט דויערן 6 וואכען. פאר צוגערייזטע שילער וועט דער קורס דויערן נאר 3 וואכען. נאכ'ן ענדיגען דעם קורס בעקומט דער שילער א דיפלאם בעשטעטיגט דורכ'ן ווארשעווער שול־קוראטאריום. פראספעקטען אין פארם פון א לערן־ביך ווערען ארויסגעשיקט אומזיסט. דער פראספעקט ענטהאלט א סך לעזע־מאטעריאל, בילדער און צייכנונגען פון פערשידענע קליידונגס־שטיקער. מיט אכטונג

9989 צושניידער־לעהרער א. אורמאן, לאדז, זשעלאנא 10 A

בעמערקונג: ביי דער שולע האב איך געעפענט א פראקטישען זאל וואו די שילער קענען גלייכצייטיג לערנען, ארבייטען און פאסען מאדעלען.

שרייבט פינקטליך אייער אדרעס.

„טאז" געזעלשאפט צו פערהיטען דאס געזונד פון דער יוד. בעפעלקערונג אין פוילען, אפטיילונג אין לאדז
נאוואמיעסקא 3. טעל. 76‑137

די פערוואלטונג בעט צו קומען אויף דער אלגעמיינער פערזאמלונג פון די מיטגלידער פון די געזעלשאפט, וועלכע קומט פאר שבת, ד. 5 נאוועמבער 8 אוועגד אין לאקאל „טאז", נאוואמיעסקא 3, מיט פאלגענדער טאג־ארדנונג:

1) ערעפנונג פון דער פערזאמלונג; 2) וואהלען פון א פרעזידיום; 3) בעשטעטיגונג פון פראטאקאל פון דער פריהערדיגער אלגעמיינער פערזאמלונג; 4) אלגעמיינער בעריכט פון דער פערוואלטונג און פון די סעקציעס; 5) קאסע־בעריכט פון 1931‑32 און פראטאקאל פון דער רעוויזיאנס־קאמיסיע; 6) פרעלימינאר־בודזשעט אויפ'ן יאהר 1933; 7 וואהלען פון פערוואלטונגס־מיטגלידער, קאנדידאטען און רעוויזיאנס־קאמיסיע.

בעמערקונג: 1) אין פאל ווען אויף דער אלגעמיינער פערזאמלונג וועט נישט קומען די נויטיגע, לויט'ן סטאטוט צאהל מיטגלידער, וועט די פערזאמלונג פארקומען דעם זעלבען טאג 9 א ווייגער אווענד און וועט זיין גילטיג ביי יעדער צאהל מיטגלידער;

2) פערשלאגען וועגען ענדערען אדער ערגענצען דעם טאג־ארדנונג דארפען איינגעגעבען ווערען צו דער פערוואלטונג שריפטליך, נישט שפעטער ווי ביז 8 טאג פאר דעם טערמין פון דער אלגעמיינער פערזאמלונג. די פערוואלטונג.

Do rejestru spółdzielni Sądu Okręgowego w Łodzi Nr 368 wciągnięto dnia 28 września 1932 roku przy firmie **„Łódzka Kasa Kupiecka Spółdzielnia z ograniczoną odpowiedzialnością w Łodzi"** następujący wpis: **Spółdzielnia została zlikwidowana.—** 6370

קונסט־פאטאגראפישער אנשטאלט

אויפנאהמעס צו מאטריקולען און פעסער

נור 1 זל. 6 שטיק

רעטושירט, ברוינע פארב, ווי אויך פאסט־קארטען־אויפנאהמען צו ביליגע פרייזען. איך נעהם אן צו קאפירען פון אמאטערען.

מיט אכטונג L. LAKS

זשעראמסקיעגא 84.

צופאהר מיט טראמוואיען 8, 5, 6, 16 און 9.

רעטשניצע
פון דאקטוירים־ספעציאליסטען
17 זגיערזשער 17,
טעלעפאן 33‑116

ס'נעהמען אן דאקטוירים פון אלע ספעציאליטעטען

ד"ר גאלדשטיין־פאלאס, ד"ר יוסטמאן, ד"ר מ. קאנטאר, ד"ר ציענע, ד"ר ראקאווסקי, ד"ר ראזענצווייג, ד"ר רוזשאנער, ד"ר ווינבערג, ד"ר סטופעל, צאהן־ארצט גראדזיענטשיק־קראשיאווא ווי אויך וויזיטען אין שטאט.

רענטגען־בעשטראלונגען, קווארץ, דיאטערמיע, עלעקטריזאציע, און ערצטליכע אנאליזען.

חדר „תורה ודת"
עם גן־ילדים
פל. וואלבאשטשי (נייע שטאט) 6

מאכט בעקאנט דאס נאך א גרינדליכען רעמאנט וועט דאס חדר צום נייעם שול־יאהר פולשטענדיג רעארגאניזירט און פערפולקאמט אויף אלע געביטען פון למודי קודש און למודי חול.

איינשרייבונגען פון נייע תלמידים אויפ'ן קומענדיגען שול־יאהר 1932/33 אין אלע מחלקות ווי אויך אין גן־ילדים (פרעבעל־שול) קומען פאר יעדען טאג פון 1‑9 בייטאג.

עלטערן! פערשרייבט אייערע קינדער אין חדר „תורה ודת". וואו סווערט געלייגט גרויס אכט אויף דער ערציהונג און דרך־ארץ'דיגע אויפפיהרונג און ס'ווערט געלערנט דורך מלמדים ספעציאליסטען תורה ודרך ארץ און אלעס, וואס א יודיש קינד דארף צו וויסען!

קינדער פון 4 ביז 8 יאהר ווערען אהיים־געפיהרט דורך א ספעציעלן מענש.

צוליב'ן קריזיס — הנחה־פרייזען.

זיכערע הילף און א רפואה

אהן א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט־פערגיפטונג פאר קראנקע אויף קילעס פאר מענער, ווייבער און קינדער. פערשידענע קאליקעס אין גוף פאר הויקערס און פיס

פערלאזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל־בראך ווערט גרויס אזוי ווי א מענשען־קאפ, אדער אזוי ווי א וואסער־קאפ און עס פאלט אראפ אין דעם פיס און דער קראנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראנדיג און שטערבליך. ספעציעל נגעענע הייל באנדאזשען אויסגעצייכענט גוט דורך גרויסע פראפעסארען מיט מיינע בע־האנדלונג און פון דייטשען פראפעסאר

דאקטאר בראכירעווינר בעוויזינען זיכער דעם שמערצען און געפעהרליכסטען בראך. אויך פאר הויקערס, לייטונגען מיט הייל־גארטעלען און פאפ רעמען פאר פערקרומטע פיס און פלאטע־פיס, ספעציעלע איינלאגען און די שיך קינסטליכע גוטע פיס און הענט, גוטע זאקען, פאר די גרעסטע קראנקע אדערן. עפענט פון 9 ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אין אווענד

ארטאפעדישע אנשטאלט

Specialist J. RAPAPORT, Ortoped

von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10,

tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אומבעדינגט נויטיג. די פלאסטען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזיטעטס־פראפעסארען: פראפ. ד"ר בארוניטש, פראפ. ד"ר י. מאריש־לער, פראפ. ד"ר בר. קיסלאנאווסקי און אויך אנדערע.

מיר נעהמען אויך אן פערזיכערטע פון דער קראנקען־קאסע.

דאנקזאגונג.

איך האלט פאר מיין חוב עפענטליך צו דאנקען דעם גרויסען ספעציאליסט ה' דיר. י. ראפאפארט, וואלטשאנסקא 10 (פראנט, פארטער) פאר זיין זארגפעלטיגע צופאסונג פון א באנדאזש לויט זיין סיסטעם אויף א בראך. כ'בין אלט 74 יאהר און צוליב דעם בראך האב איך נישט געקענט געהן.

חנם פיהל איך מיך זעהר גוט. צו דעם גרויסען ספעציאליסט האט מיך געשיקט דער אלעקסאנדרער רבי דענציגער, פאר וואס איך דאנק איהם הארציג.

(—) מרדכי גריימאן

אלעקסאנדער, ספאצערא 23.

אלע דארפען וויסען

אז די פירמע

פערדער זגערזשער 7

לוטאמירסקא 2 און זגערזשער 20

איז די איינציגע קוועלע, וואו מען קריגט אמביליגסטען צו קויפען

דאמען־ און מענער־היטען

פון די נייעסטע פאסאנען און מאדערנסטע קאלירען, און גלייכצייטיג ווערט אנגענומען צו איבערפאסאנירען מענער־ און דאמען־היטען פון גאר אלט אויף גענצליך ניי און אלעס צו ביליגע פרייזען און רעעלע בעהאנדלונג.

גערענקט די אדרעסען!

ווערקשטעל פון שירמס און שפאציר־שטעקענס
ס. פייגענבוים,
לאדז, בארוטאוויטשא 19

עמפפעהלט אין א רייכען אויסוואהל פון קאלירטע דאמען־ און מענער־שירמס און שטעקנס צו האסקורענץ־פרייזען.

נעמט אן אלערליי רעפעראטורן פון שירמס און שטעקנס

ביליגער ווי איבעראל

אויפ'ן ווינטער־סעזאן מעלר־בעטלעך פון אייגענער אויספיהרונג. ניקעל־בעטען, פאטענט־מאטראצען, קאזעטקעס און טאפ־טשאנעס, קינדער־בענקלעך, אייזערנע צוזאמען־בעטלעך, מאטראצען־ספארט־וועגעלעך צו פאבריקס־פרייזען אין א גרויסען אויסוואהל עמפפעהלט

KRAJOWA CENTRALA ŁÓŻEK

66 Piotrkowska 66

פאדערט איבעראל די בעוואוסטע מעלר־בעטען מיט דער פירמע „CENTRA"

Doktór

Łagunowski

Piotrkowska 70

i róg Traugutta

Tel. 181-83.

choroby skórne, weneryczne i moczopłciowe.

Leczenie promieniami Roentgena.

Przyjmuje od 8[30] do 10, 1 — 2[30], od 6 do 8[30] w., w niedzielę i święta od 9 do 11[30] rano.

Oddzielna poczekalnia dla pań.

Dr. med.

Z. Datyner

אוראלאג

ספעצ.ארצט פאר בלאזען נירען און אורין־קראנקה.

פיראמאווישא 2.

טעל. 95‑148.

נעמט אן פון 6‑8 נאכמ.

קאראקולענע
דאמען־פאלטענס

ווי אויך פאקענע, זרעבקענע און א פיזעם־פאלטען פערקויף איך ביליג.

האטעל „מאנטייפעל"

זאכאדניא 45, צימער 17.

יעדער איינציגער
מעבעל

האט זיך איבערצייגט, אז פאר דיוואנעס, פעלצען, גייה־מאשינען, גארדעראבען אז"וו צאהלט די העכסטע פרייזען

א. ווייצמאן שענקעוויטש 23

טעלעפאן 00‑191.

ביי מיר איז שטענדיג פערשידען גענוצטע מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען.

PORADNIA WENEROLOGICZNA
פון דאקטוירים־ספעציאליסטען
זאוואדזקא 1.

גאר פאר וועגערישע הויט־קראנקה. און מענער־שוועכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אוראלאגישע און נערוועז־קראנקהייטען. קווארץ־לאמפ. עלעקטרישער הייל־קאבינעט קאסמעטיק.

—— טעגיג פון 8 פריה ביז 9 אווענד. ——

פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ. נעמט־אן א פרוי־דאקטאר גור קינדער און פרויען.

זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.

— בעזונדער ווארטע־צימער פאר פרויען

וויזיט 3 זל.

פערזיכערט אייך אין P.K.O.
פארוואס האט אייער טאכטער נישט קיין נדן?

ווייל איהר עלטערן זענט פערנאכלעסיגט — און פערשאפט זיך אליין טראגעדיעס אין אייערע היימען! הויבט אן זארגען פאר אייער קינד ווען עס איז נאך יונג. **פערזיכערט אייער יונג טעכטערל מיט א נדן אין P.K.O.** — דאן ערווארט אייך און אייער קינד א **פרייליכע צוקונפט!**

דער אפצאל איז א מינימאלער — און דאך קענט איהר ערדייכען א נדן ביז **10.000 זל.**

גענויע אינפארמאציעס אין יודיש ערטיילט די אגענטור פון P. K. O.

Stanisław Chodkowski, Łódź,

Sienkiewicza 25, tel. 130·00

פראנט 1 שטאק. אפען יעדען טאג פון 4—7. 6373

Dr. me

M. TAUBENHAUS

פרויען־ און אקושעריע־קראנקהייטען

זגערזשער 11, טעל. 09‑246

נעהמט אן פון 1‑3 און פון 5‑8 אוו.

קליינע אנאנסען
1 זלאטי
פאר א אנאנס ביז 15 ווערטער

פרייע פאסטענס

א יונגעל ווערט געזוכט אין א קאנפעקציע־געשעפט, בעפארצוגט וואס קען אביסעל נייהען. אלטע טארגאווע 12, מיעדזינסקי. 6375

עס ווערט געזוכט א גוטער נייהער ביים שטעפער וואקסמאן, קאנסטאנטינער 6. 6377

עס ווערט געברויכט א מאשינער און האנד־נייהערס צו דאמען־קאנפעקציע. זשעלאנא 48, ביי לענגא. 6378

נייהערינס אוי' ארויסצוגעבען צו נייהען ביוסטענהאלטערס און פאסקעס ווערען געזוכט פיעטריקאווער 55, וו. 17. 6366

ס'ווערט געזוכט א יונגעל צו וועש־לעכער־נייהען ביי בלאשטיין, פאדזשעטשנא 29. 1889

קוואליפיצירטע שטריקערס צו 12־ער מאשינען קענען זיך מעלדען נאוואמיעסקא 19, וו. 28.

א קירזשנער־געזעלען ווערט געזוכט פון זאפארט. צו ערפאהרען אין אדמינ.

קוואליפיצירטע סוועטער־נייהערינס (מאשין און האנד) קענען זיך פון זאפארט מעלדען ביי באראכאוויטש, וואלבארסקא 21. 6386

ס'ווערט געזוכט א יונגעל צו זאקען, פון באלד געצאהלט. צו ערפאהרען קאמיענא 9, וו. 26

לאקאלען

געלעגענהייטליך און פרייזווירדיג צו פערקויפען א ווילע אין פאדעמביצע אין אנ'ערשטקלאסיגען פונקט. איינצעלהייטען צו ערפאהרען ביי ווינאקור, זאוואדזקא 16 a. 6376

2 זונינע שטיבען מיט א קוך איז פון זאפארט איבערצוגעבען ווסכאדניא 3, ביי מילשטיין.

צו פערמיטען א שטוב און אויך א געוועלב מיט א שטוב און קוך. צו ערפאהרען אויף מרדכי גבאי'ס גאס נ' 9 ביי צוקערמאן. 6368

2 צימערען און קוך, 1 שטוב מיט א קוך ווי אויך ענצעלנע שטיבער זענען פון זאפארט צו פערמיטען אויף בזשעזשינער 26 און אויף דער פראנציסקאנער 30, צו ערפאהרען ביים ווירט פראנציסקאנער 30. 7374

א שטוב און קוך אין בעסטען צענטרום פון שטאט צווישען פולנאצנא און נאוואמיעסקא איז איבערצוגעבען. צו ערפאהרען ביי כורנער, נאוואמיעסקא 6. 6385

קויף און פערקויף

געלעגענהייטליך צו פערקויפען ביליג א וועניג גענוצט קאפעל פון א דאמסקע זינגער־מאשין. צו ערפאהרען פאלודניאווא 39. קראווע.

אנאנסען־פרייז פאר א מילימעטער־שורה

פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב־יו"ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפאלטען

אין טעקסט—40 . . . . . . 60— . . . . 4 .

נאכ'ן טעקסט—12 . . . . . 18— . . . . 8 .

אויסער דער שטאט 50 פראצ. טייערער, אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט

נעקראלאגען—20 גר. א מ/מ (אין דער זייט 8 שפאלטען) קליינע אנאנסען ביז 15 ווער־טער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע ווארט — 10 גר.

אבאנאמענטס־פרייז: אין לאדז — 4 זלאטעס א חודש מיט אפטראגען א היים. אויף דער פראווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד 7 זל. אמעריקא—1 דאל.

פעהלערן, וועלכע ענדערן נישט פרינציפיעל דעם אינהאלט פון דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום איבערדריקען די אנאנס אדער צוריקצוצאהלען פאר דעם אנאנס

פאר'ן אינהאלט אין טער מין פון די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנט־ווארטליך. די אדמינ. איז אפען בייטאג און ביינאכט.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.